Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP 74. évfolyam, 38. szám ■ 2009. szeptember 20. ■ Szentháromság ünnepe után 15. vasárnap Ára: 250 Ft

„Vajon mit sikerült megvalósítani a presbiteri eskü felelős vállalásaiból? Ismerjük-e egyáltalában egyházunk törvényes rendjét, melynek elfogadására és megtartására ígéretet tettünk?”
Üzenet az öltözőből ▶ *3. oldal*

„Amikor az ember mögött ilyen családi háttér – három szolgálattevő generáció – van, az óhatatlanul összehasonlításra késztet, és ki ne szeretne ősei méltó utódjaként szolgálni?”
Beszélgetés Blatniczky János nyugalmazott lelkésszel ▶ *10. oldal*

„Belém markolt az a gondolat is, hogy nem lehet egyedül bűnözni, mert az én bűneim másokat is megrontanak, távol tartanak, elidegenítenek Istentől. Ó, hány lélek riadt el, maradt éhesen, vagy éppen botránkozott meg rajtam!”
Lelki megújulásom… ▶ *11. oldal*

A Krisztus-követők forintjai ▶ *2. oldal*
Magyar–szlovák „csúcstalálkozó” ▶ *4. oldal*
Hazatérés Csöngére ▶ *6. oldal*
Szakrális művészetek hete ▶ *7. oldal*
Hiába szól az ige? ▶ *11. oldal*
Sms-zuhatag az EPOT-on ▶ *13. oldal*

Partnerség Krisztusban

■ Dr. Fábri György

„Isten munkatársai vagyunk.” Büszke öntudatot ad, ám egyben komoly felelősséget is ró a keresztény emberre az első országos evangélikus presbiteri találkozó igéje. Még inkább átérezhették ezt a jelenlévők *Gáncs Péter* püspök szolgálatát hallgatva, aki felidézte a bibliai szöveg merészebb német fordítását, miszerint „partnerei vagyunk Istennek”. De vajon mennyire vagyunk képesek partnerségben lenni egymással, saját gyülekezetünkkel, egyházunkkal?

Partnernek lenni, vagyis részt venni egymás munkájában, gondolataiban, életében, hitében és bizonytalankodásában egyaránt. Mindenki, aki barátságban, házasságban, családban, bajtársiasságban, munkahelyi vagy lakóhelyi közösségben, szociális-nemzeti összetartozásban megtapasztalta ezt a részesedést, tudja, hogy micsoda energiákat teremt az ilyen vállalás. És bizonyára azt is, hogy az egyszeri nekibuzdulásokon, formális alkalmakon túl semmire sem vezet, ha ez a partnerség nem alapul őszinteségen, szembenézni tudáson, nyíltságon. *Prőhle Gergely* országos felügyelő előadásának (összefoglalóját az *Evangélikus Élet* is közölte 2009/36. számában) fogadtatása lesz a próbája annak, hogy a magyarországi evangélikusoknak – presbitereknek és egyháztagoknak egyaránt – van-e elegendő hitbéli szilárdságuk ehhez a szembenézéshez, őszinteséghez.

Mert bármennyire mellékesnek tűnnek is a kegyelem spirituális élményéhez képest a mindennapi számok, az egyház jelenét és jövőjét a statisztika tükrében is kötelességünk értelmezni. Márpedig ebben a tükörben felrázó adatokat láthatunk: az elmúlt két évtizedben, tehát abban az időszakban, amikor szabadságban működhetett az egyház, és szabadságban élhettük meg keresztény-protestáns hitünket, szinte ugyanannyival csökkent konfirmandusaink és a családi összetartozásukhoz Isten áldását kérők száma, mint az országos születés- és házasságkötésszám. Megdöbbentő ugyanakkor, hogy a kereszteléseket és temetéseket tekintve jóval magasabb arányú (tizenkét, illetve huszonöt százalékkal nagyobb!) a csökkenés, mint amennyit az országos születési és elhalálozási adatok indokolnának.

Mindez nem az evangélium gyengeségét mutatja, hiszen tudjuk: ahol akár csak ketten-hárman összegyűlünk az ő nevében, ott van Jézus velünk. Azonban a Magyarországi Evangélikus Egyházban majd negyedmillióan gyűltünk össze, s a mi emberi-szervezeti kicsinységünk, ha nem tudjuk megőrizni és vonzóan felkínálni ezt a helyet mind több kegyelmet kereső embertársunknak és felnövekvő gyermeknek.

Ezt a feladatot csakis olyan egyház lehet alkalmas teljesíteni, amelynek tagjai partnerei egymásnak, világi és lelki vezetőinek – amihez őszintén meg kell ismernünk önmagunkat. Nem könnyű ez az út – a népmozgalmi adatokat ismerve tanulságos volt látni, amint a majd másfél ezer presbiter, lelkész, egyházi munkás döntő többségében pozitív válaszokat adott Gáncs püspöknek a gyülekezetek helyzetét firtató kérdéseire.

Az ilyesféle emberi gyarlóságokat segíthet levetkőzni a társadalomkutatás objektivitása. Ezért indítunk olyan kutatást az egyházon belül, amely a szociológiai felmérések módszertanával tárja fel az egyháztagoknak, a presbitereknek, az egyházi intézmények munkatársainak, a lelkészeknek és az egyházi vezetőknek a véleményét, azt, miként élik meg evangélikusságukat. Mennyire és hogyan kötődnek gyülekezetükhöz, miképpen gyakorolják hitüket, mit gondolnak a világi és lelkészi szolgálatokról, hogyan látják az egyházat a társadalmi gondok közepette – ilyesféle kérdéseket feldolgozva, a résztvevőknek a szakmai szabályoknak megfelelően névtelenséget biztosítva igyekszünk hozzájárulni az egyházi önmegismeréshez.

Egy ilyen, sok érzékenységet felszínre hozó munkán csak akkor lehet áldás, ha a hívek, különösen pedig a presbiterek, lelkészek és egyházi intézmények közös ügyévé válik. A korábbi évtizedekben joggal alakult ki gyanakvás az „informálódásokkal” szemben – de mostanára a szabadság felelősségét is értenünk kell, azt tehát, hogy számadással tartozunk a nekünk juttatott talentumokról. Márpedig ezek közé tartozik az egyházért, a magunk és testvéreink gyülekezetéért viselt felelősségünk, a véleményalkotásnak s megfogalmazásának felelőssége is.

Az önmegismerés eszközt ad az egyház vezetőinek és a gyülekezeteknek a kezébe egyaránt, megerősít minket. A presbiteri találkozó százznál is több sms-kérdése mutatja, hogy van érdeklődés és energia az egyházban – a most formálódó egyházi stratégia éppen erre az energiára, a jobbat akarásra támaszkodva lehet sikeres.

Hogy a presbiteri közösségek, a lelkészek és az egyházi vezetés a következő hetekben miképpen dolgozzák fel a találkozó élményét és tartalmát, az érződni fog az együttműködések alakulásában. Azonban a közös imádság, a közös éneklés, a beszélgetések, a viták, a presbiteri képzés távlatainak megismerése bizonyosan építőkövei lehetnek annak a partnerségnek, amelyet az egymás iránti őszinteség és az imádság emelhet fel a Krisztusban való partnerséghez.

Távirati stílusban

Mintegy ezerötszáz résztvevő jelenlétében rendezték meg a pestszentimrei Sportkastélyban szeptember 12-én az evangélikus presbiterek országos találkozóját (EPOT). Az eseményről a Magyarországi Evangélikus Egyház az alábbi közleményt juttatta el a Magyar Távirati Irodához.

Az evangélikus presbiterek országos találkozóján az ország minden részéből érkezett világi tisztségviselők meghallgatták *Prőhle Gergely* országos felügyelő helyzetelemzését régiónk, Magyarország és az evangélikus egyház helyzetéről, majd a presbiterek képzésének lehetőségeivel foglalkoztak.

A Magyarországi Evangélikus Egyház aggodalommal tekint a szociális elesettség növekedésére Magyarországon, mely az egyházat is új feladatok és egyben lehetőségek elé állítja. Fontos, hogy a gyülekezetek mindenütt átérezzék ez irányú felelősségüket, és a környezetükben tapasztalható szociális, emberi problémák orvoslásában tevékenyen közreműködjenek.

A magyarországi evangélikusok jelentős hányada szlovák anyanyelvű. Az egyház már csak ezért is egyértelműen érdekelt a magyar–szlovák viszony mielőbbi rendezésében. Megengedhetetlennek tartja, hogy a reformáció egyik alapértékeként megjelent anyanyelvhasználat joga bármilyen okból sérüljön.

A Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezetei mindig fontosnak tartották, hogy élő kapcsolatot ápoljanak szűkebb és tágabb környezetükkel, világossá tegyék: az egyház a modern világban is megtalálhatja küldetését. Ennek jegyében az egyház vezetése új módszertannal folytatja világi tisztségviselőinek képzését, hogy így is növelje az egyház és az egész magyar társadalom javára tevékenykedő presbiterek csoportját.

„Isten munkatársai vagyunk.” (1Kor 3,9)

EPOT

EVANGÉLIKUS PRESBITEREK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA

▶ **Felelős számvetésre gyűltek össze szeptember 12-én, szombaton a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezeteinek presbitériumait képviselő küldöttek a pestszentimrei Sportkastélyban. Egyházunk világi tisztségviselői közül mintegy ezerötszázan vettek részt az evangélikus presbiterek országos találkozóján (EPOT), amelyhez hasonló nagyszabású együttlétre mindeddig nem volt példa felekezetünk hazai történetében.**

Nyitóáhítatában *Gáncs Péter,* a Déli Egyházkerület püspöke a találkozó mottójáról – *„Isten munkatársai vagyunk”* (1Kor 3,9) – beszélt. Mint mondta, indokolt, hogy a hatéves presbiteri ciklus félidejében visszatekintsünk a megtett útra, másrészt – a sporthasonlatnál maradva – figyeljünk az Edzőre, aki „taktikai tanácsokkal” lát el bennünket a hátralevő időre. *(Minderről* Gáncs Péter *jelen lapszámunk* Égtájoló *rovatában is kifejti gondolatait. – A szerk.)*

Hangolódás

A regisztrációra várakozókat a Sportkastély bejáratánál a XVIII. kerület Dohnányi Ernő nevét viselő zeneiskolájának ifjúsági fúvószenekara szórakoztatta hangulatos térzenével, míg odabent a csarnokban az evangélikus rézfúvósegyüttes „hangolt” az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) Egyházzenei Tanszékén is oktató *Johann Gyula* csömöri lelkész dirigálásával.

▶ *Folytatás a 8–9. oldalon*

FOTÓK: MÉSZÁROS GÁBOR

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk, aki mindenható Úrként viseled gondját teremtett világodnak, kérünk, segíts, hogy neked tetsző módon imádkozzunk! Hadd zengjen téged magasztaló himnuszként még kérő szavunk is: hirdesse, hogy benned bízunk, és minden jót egyedül tőled várunk!

Kérünk, taníts meg bölcsen mérlegelni a ránk bízott javakat és okosan gazdálkodni velük! Legyen szemünk meglátni a természet szépségét, kincseit, és taníts minket felelősen őrizni őket. Hadd csodálkozzunk rá anyagi javaink sokféleségére, és segíts bölcsen szolgálni velük önmagunk és egymás javát!

Kérünk, taníts meg értékelni nem anyagi természetű javainkat. Életünk fordulópontjait, a különböző váratlan – akár kétségbeejtő – élethelyzeteket, egészségünket vagy éppen betegségünket, melyek rád hagyatkozásunkat erősítik. Hadd fogadjuk el tőled a körülöttünk élő embereket, mint akik jó és rossz természetükkel is formálják életünket. Hadd tudjuk az időt is ajándékodnak tekinteni és okosan beosztani.

Kérünk, taníts felismerni az emberi lélekben elrejtőző javakat – önmagunk lelki adottságait és másokét, a Krisztus ismeretében megadatott gazdagságot, a bűnbocsánat átélésének örömét. Tőled kapott gazdagságunk birtokában engedd, hogy felelősséget érezzünk a közösségeken kívül rekedtekért, a borúlátókért, az igaz értékeket felismerni még nem tudókért; azokért, akik könnyen megtéveszthetők és romlásba dönthetők; azokért, akik csak önmagukban mernek bízni és azokért, akik már önmagukban sem. A betegágy csendjében sóhajtozókért és a gyógyulást már nem remélőkért. A mindennapi kenyérért is esdve könyörgőkért és azokért, aki belefáradtak állástalanságuk és feleslegességérzésük kilátástalanságába. Segítsük azokat, akikről tudjuk, hogy roskadoznak életük terhe alatt, és azokat, akik azt némán, gyakran szégyenkezve viselik.

A tőled kapott tisztánlátás gazdagságával könyörgünk mindazért, amire emberileg nincs vagy egészen kevés a befolyásunk. Őrizd meg világodat a pusztító természeti erőktől és az embereken átgázoló hatalomvágytól. Az igazat hamisnak mondóktól és a hazugságot dicséretesnek hirdetőktől.

Óvd a szomszédos népeket és az egymás mellett élő nemzetiségeket az egymás ellen fordulástól! Gazdagíts egymás örömével, és fékezd az ártó indulatokat! Hadd dicsérjenek téged teremtett világod és benne néven szólított, tenyereden hordozott gyermekeid! Határokat és mértéket nem ismerő szereteteddel munkálkodj javunkon földi életünk folyamán, hogy egykor örök országodban is téged dicsőítsünk az Úr Jézus Krisztusért! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Ugyan mi hát az egész emberi nemzetség Szentlélek nélkül, hacsak nem a sátán birodalma, vagyis zavaros és sötét dolgok káosza."

▶ *Luther Márton:* A szolgai akarat *(Jakabné Csizmazia Eszter, Weltler Ödön, Weltler Sándor fordítása)*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 15. VASÁRNAP - 1 TIM 6,6–11

A Krisztus-követők forintjai

A *Timóteushoz írt levél* későn keletkezett bibliai könyv. A kialakuló egyház irata. Alapszabályként, szervezési és működési szabályzatként, akár kereszténységünk gyónótükreként is kézbe vehetjük.

Amiről ez a néhány vers szól, az felnőtt életünk lényegét érinti. Gyerekkorunk tárgyainak egészen más értékük van, mint felnőttkorban. Ha valaki kedvenc játékmedvémre árcédulát akarna tenni, árulásnak érezném.

Felnőttként, gyerekkori hűségünket feledve, mégis mindenre árcédulát teszünk. Ma inkább, mint bármikor korábban. Az Egyházak Világtanácsának egy Kubában tartott értekezlete attól óv, hogy a globális kapitalizmusban a monoteizmust „money-teizmusra" (a *money* angol szó, jelentése pénz) váltsuk.

Világméretektől egyéni életünkig jelen van ez a démonikus mértékű aprópénzre váltás. Környezet, köztulajdon, álmok, szépség, gondolatok, becsület pénzre váltására épül társadalmunk, a kádári konszolidáció óta biztosan. Aprópénzre váltott szabadság, majd a rendszerváltás óta a nagyobb pénzekért eladott közösségi álmok mindennapjait éljük. Lassan eljut ez a szellemiség az egész társadalomhoz, a „fent" levőktől a legkisebbekig. Igénk ettől a hiperrealista aprópénzre váltástól óvja a friss egyházat és tagjait. Ne adja el hivatása álmát a fiatal pályakezdő, a köz javát építeni akaró politikus; ne adja el lelkét a lelkipásztor.

Versenyben vagyunk munkában, tanulásban, teljesítményben. Az ügyesebb marad a pályán, ember embernek vetélytársa. Ezzel a versenyfelfogással teljesítünk, ettől gazdagodunk egyénileg és közösségként is – szól a meghatározó világrend alapgondolata. Ezzel szemben: igazság, kegyesség, hit, szeretet, állhatatosság, szelídlelkűség – hangzik a *Timóteushoz írt levél* apostoli felszólítása. Az anyagiakkal való megelégedésről beszél, ha a létminimum biztosítva van. Nem saját korát és a környező világrendet értékeli. Isten embereinek ad alternatív értékeket, elszomorodva azon, hogy fájdalmat és csalódást okoztak maguknak azok, akik a keresztény közösség tagjaiként a gazdagodást életcéllá tették. A pénz szerelme soha nem állt meg az egyház határán.

A *Timóteushoz írt levél* szavai sokszor süket fülekre találtak. Újra és újra önkritikára volt szükség a tévedések belátásához. A földi hatalma csúcsán lévő egyház visszaélései rendszeresen reformmozgalmakat hívtak életre. Mindenre árcímke ragasztható – végül a megváltásra is sikerült árat kalkulálni. A lutheri reformáció a búcsúcédulák ellen tiltakozva született meg.

Félezer évvel később egy svájci üzleti hetilap már egészen máshogy emlékezik meg a reformáció másik ágának vezéregyéniségéről. Egy *Kálvinról* készült kép szerepel az újság címlapján ezzel a felirattal: „Aki gazdaggá tette Svájcot – 500 éve született Jean Calvin".

Tanulságos Kálvin egy levelét elővenni, melyet egy, a reformációhoz csatlakozó ifjú párizsi bankár írt neki. Arra kereste a választ a fiatalember, hogy szabad-e kamatra kölcsönt adnia. Kálvin igennel válaszolt – s ezzel valóban gazdaggá tette Svájcot –, ám korlátokat is állított. Ennek lényege a másik érdekének tekintetbe vétele. Akkor adjon kölcsönt kis kamatra, ha biztos benne, hogy akinek adja, az nagyobb hasznot szerez a kölcsönkapott pénzzel, mint amennyit a kölcsönadó visszakap majd tőle. A másik hasznát szem előtt tartva – ez a javaslat első szempontja. Érdekes bankrendszer lenne, ha ez a kálvini szempont határozná meg a világ kölcsöneit: a pénz és önmagunk szerelme helyett a másik ember szeretete.

Keresztények számára ez nem meggondolandó tanács, hanem létalap. Csak a másokért élő egyháznak van létjogosultsága. Hegyen épült városként működjön gazdasági életében is, az ingyen kegyelem nagyvonalúságából táplálkozva. Ne engedjünk a kísértésnek, nehogy a legértékesebbek aprópénzzé pusztuljanak kezünkben! Gazdagságunk forrása Isten végtelen kegyelme, amely életre hívott minket, és a halálon túl is életet ad. Ez az a nézőpont, ahonnan életünket szemléljük.

Nekünk olyan időben kell Krisztus tanúinak lennünk, amikor a pénz hatalma transzcendens magasságba tör. Virtuálisan önmagát sokasító erőként mára már megfoghatatlan hatalomnak számít. Mindent kifejezni és mindent értékelni akar. Saját körforgásába fogni mindent és mindenkit. Emberek között távolságot teremtve és növelve mérgezi kapcsolatainkat. Adósokká és hitelezőkké, nyomortanyán vergődőkké és extrém luxusfogyasztásba menekülőkké teszi az embereket. Földi mennyországot ígér, és kilátástalan csődbe taszít. Állandó vágyat ébresztve lopja el időnket, erőnket és szabadságunkat. Kálvin intését elfogadva pedig szigorúan olyan eszközként kellene rá tekintenünk, amely a felebarát szolgálatát teszi lehetővé. Így visszaváltható válik aprópénzünk nagy dolgokra, örök értékekre.

Egy éve sokan beledobtuk már semmit sem érő egy-két forintosainkat a templomi gyűjtőedényekbe. A sok fémpénz együtt értékelhető mennyiség lett. Az aprópénzen evangélikus óvodák számára játékokat vettek, amelyekkel most gyerekek játszanak. Sikerült visszaváltani a kapott aprópénzt. Egyszer tehát már boldogultunk ezzel. Érdemes volna nagyobban is kipróbálni.

■ Szabó B. András

A VASÁRNAP IGÉJE

Imádkozzunk! Megvalljuk, Istenünk, hogy szeretjük azt hinni, a te parancsaid a templomban érvényesek, hétköznap pedig követnünk kell környezetünk szavát, a mindennapok parancsát. Ez a bölcsesség sokszor vitt már zsákutcába minket. Elaprózta és szétszórta kincseinket. Köszönjük, hogy időnként megállítasz és meggyőzöl: szavad nemcsak túlszárnyal a templomfalakon, hanem igazi tartalmat és távlatot ad az életnek. Nagy értékre váltja az aprót. Tudjuk, hogy igaz a szavad. Erősíts minket, hogy követni tudjuk. Ámen.

KÖNYÖRGÉS ÉS DICSŐÍTÉS

Mindenkoron áldom az én Uramat

▶ **A reformáció egyik vigasztaló üzenete szólal meg a *Mindenkoron áldom az én Uramat* kezdetű énekben, *Sztárai Mihály* zsoltárparafrázisában: „Segítségül azért Istent hívjátok (…) Benne bízó emberek mind boldogok" (GyLK 697). Ünnepektől független egyházi alkalmakra is ajánlható ének.**

A 34. zsoltár *„Dávidé, abból az időből, amikor eszelősnek tettette magát Abimeleknél, aki elkergette, és ő elment"* (1Sám 21,14–16). A filiszteusoktól megmenekült Dávid öröme hangzik a zsoltárban, és annak bizonyossága, hogy „Isten megsegíti az övéit". A szorongatott élethelyzetben lévő ember számára mindig vigaszt jelenthet, ha Istenbe veti bizalmát. Az Istenhez forduló szüntelen könyörgés mellett szüntelen dicsőítésre biztat a zsoltár.

A versben a személyes hang (egyes szám első személy) váltakozik a többi ember felé irányuló felszólítással. A nehéz helyzetéből megszabadult ember ígéretet tesz Istennek: „Mindenkoron áldom az én Uramat". A fogadalom, a szüntelen dicséret hátterében a megtapasztalt isteni gondviselés áll (3., 5., 6. vsz.): „Ha valamely nyavalyába én estem, / Az Úristent kiáltván megkerestem: / Feleletet azonnal tőle vettem, / És mindenből megszabadult én fejem".

A személyesen megélt segítség példa és intés lehet mindenki számára (4., 7., 8. vsz.): „Az Istenhez azért feltekintsenek, / Nyomorultak őhozzá siessenek". A vers utolsó harmadának kijelentő mondatai pedig a hit, az Istenbe vetett bizodalom földi és égi jutalmának bizonyosságáról szólnak: „Az Istentől azért ki oltalmat vár, / Utaiban mindenütt az nagy jól jár; / Igen nagy jó, azt bizonnyal tudjátok; / Szükségtekben ti így nem szűkölködtök, / Istennek javaival bővölködtök".

A vers elején lévő személyes öröm („Igen vigad és örvend az én lelkem"; 2. vsz.) a végén általánossá, a hívők örömévé változik: „Benne bízó emberek mind boldogok" (7. vsz.).

A zsoltárparafrázisokat író *Sztárai Mihály* († 1575) életpályáját már jól ismerhetik olvasóink. (Bővebben lásd *Keveházi László A kereszt igéjét hirdetni kezdtem* című könyvét – Luther Kiadó, 2005) A 34. zsoltárt pályatársa, a református *Szegedi Gergely* is lefordította *(Mikoron Dávid Saul előtt futna).*

Az öröm és a személyesség Sztárai szövegében nagyobb kifejezőerővel szólal meg. Összehasonlításként álljon itt a zsoltár kezdete Szegedi Gergely tolmácsolásában: „Irgalmas Isten örökké dicsérlek, / Soha eszemből téged ki nem vetlek, / Könyörgéssel, háladással tisztellek, / Oltalmazó Istenemnek ismerlek". Jól ismert *Szenci Molnár Albert* nyilatkozata: elődei közül a fenti két lelkész fordításait tartotta a legszebbeknek. Szenci Molnár fordításában felismerhető Sztárai hatása, elég, ha csak a kezdetét idézzük: „Mindenkoron áldom / Az Urat, míg engem éltet".

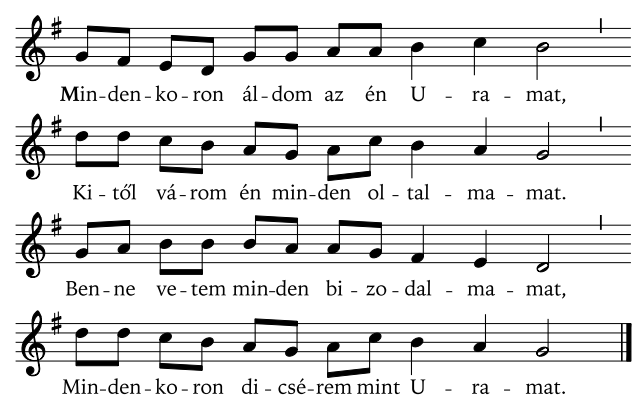

2. **I**gen vigad és örvend az én lelkem, Az Istennek segedelmét hogy kérem: Nyomorultak meghallják, azt örvendem, Vigadjanak Istenben, arra intem.
3. **H**a valamely nyavalyába én estem, Az Úristent kiáltván megkerestem: Feleletet azonnal tőle vettem, És mindenből megszabadult én fejem.
4. **A**z Istenhez azért feltekintsenek, Nyomorultak őhozzá siessenek, Nyilván higgyék, hogy meg nem szégyenülnek, Csak énrólam erre példát végyenek!
5. **É**n, mikoron Istenhez kiáltottam, Az Istentől legott meghallgattattam, Őáltala hamar megszabadultam, Háborúságimban én megtartattam.

CANTATE

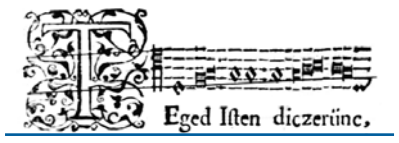

A 1574–1806 között megjelent protestáns énekeskönyvek többsége felvette Sztárai énekét. Ha az eredetileg huszonhárom versszakból álló 16. századi ének versszakkezdő betűit összeolvassuk, a szerző nevét kapjuk: MICHAEL STARINVS FACIEBAT. A Schulek–Sulyok-féle RMIÉ (80. sz. – ezt követi a GyLK) újra élővé tette Sztárai parafrázisát: a vers első harmadából nyolc versszakos változatot szerkesztett, melynek akrosztichonja: MIHAEL ST. A reformátusok kilenc versszakos változatot énekelnek (RÉ 254). A baptista énekeskönyvben – négyszólamú kottával – öt versszakos variáns szerepel (283. sz.).

A dallam könnyen énekelhető, oktáv terjedelmű. Sok népdalunkhoz hasonlóan a sorok tizenegy szótagból állnak. (A szöveg 4 + 7, míg a dallam 4 + 4 + 3 osztású.) A 16. században igen népszerű dallamot egyházi énekek (főleg zsoltárparafrázisok) és világi históriás énekek egyaránt felhasználták. Nótajelzésként kezdetben *Görcsöni Ambrusnak* a Mátyás királyról szóló históriájával kapcsolódott össze. Kottája azonban csak jóval később, az 1778-as debreceni énekeskönyvben jelent meg először. A zsoltár vidám, bizakodó hangját a szapora ritmus is erősíti. Érdemes ennek megfelelően lendületesen énekelni.

■ H. Hubert Gabriella

Századik munkaévkezdés

A kőbányai evangélikus gyülekezet centenáriuma

A főváros mai X. kerülete a múlt század elején még álmos, vidéki városhoz volt hasonlatos, míg a környéken hirtelen ugrásszerű fejlődésnek nem indult a gyáripar. A lakosság számával az evangélikusok létszáma is nőtt, akiket *Majba Miklós* hitoktató lelkész kutatott fel. Áldozatos, sokrétű munkájának köszönhetően a Pesti Evangélikus Egyház egyik lelkészi köreként 1909 szeptemberében elindultak a rendszeres istentiszteleti alkalmak egy iskolai tornateremben. Ezért a száz esztendőért adtak hálát a kőbányai hívek múlt vasárnap, a tanév- és munkaévkezdő istentiszteleten.

„Áldjad, lelkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!” – választotta prédikációjának alapigéjéül az *Útmutató* heti igéjének kijelölt zsoltárverset *Fabiny Tamás* püspök, a gyülekezet egyik korábbi lelkésze. Személyes emlékeit is felelevenítő igehirdetése ráirányította a figyelmet a kőbányaiak gazdag múltjára, a templomépítés folyamatára és örömére, a múlt és a jelen hűséges, áldozatokat is vállaló gyülekezeti tagjaira, valamint az egyházközségben korábban – nem mindig könnyű körülmények között – szolgáló lelkészekre.

Az ünnepi istentisztelet liturgiájában a püspök mellett *Smidéliusz András* és *Benkóczy Péter,* a gyülekezet előző és jelenlegi lelkésze is részt vett. S mivel ezen a vasárnapon kérték Isten áldását az új tanévre is, *Ecser Blanka* furulyajátékkal, *Kiss Veronika* és *Regős László Pál* pedig imádságok felolvasásával szolgált a liturgiában.

Az ünnepi közgyűlésen több korábbi lelkész üdvözlő szavai után *Verbai Lajos* polgármester is köszöntötte az egybegyűlteket. Az alkalom szeretetvendégséggel zárult a templom alatt lévő gyülekezeti teremben, amely színpaddal is el van látva. Az sem kulisszatitok, hogy 1991. október 30-án ebben a helyiségben tartotta első előadását *Udvaros Béla* vezetésével az Evangélium Színház.

■ BZs

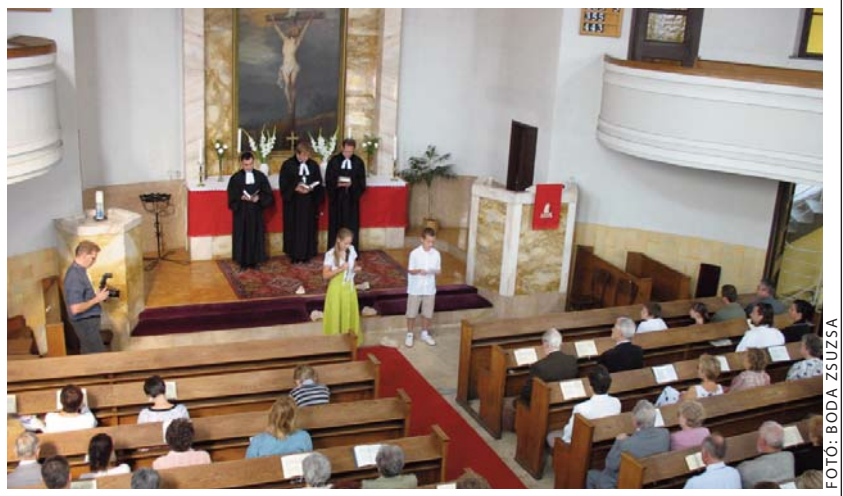

FOTÓ: BODA ZSUZSA

A cél a gyümölcstermés

Dunakeszi hívek ünnepe a hetvenéves falak között

„Születésnapon vagyunk együtt!” – kezdte meg a hálaadó istentiszteletet *Kovács László* lelkész a dunakeszi templomban szeptember 13-án délután. „Bár egy templom életében hetven év nem sok, egy gyülekezet vagy egy ember életében jelentős állomás” – folytatta a gondolatot immáron *Fabiny Tamás,* az Északi Egyházkerület püspöke, miután felolvasta az igehirdetés alapigéjét, Jn 15,5-öt.

Templomot azért építünk, hogy legyen hol megélni a közösséget, és hogy együtt maradjunk meg Jézusban, a szőlőtőben. Jó gyümölcsöt csak az tud teremni, aki őbenne marad. Ha leszakadunk, jaj nekünk! Záró szavaiban a püspök köszöntötte azokat, akik először voltak a templomban, majd a régi tagokhoz fordult, felszólítván őket: „Maradjatok továbbra is! Isten igéjére lehet építeni: higgyétek el, örök!”

Az istentiszteletet követő közgyűlést a gyülekezet felügyelője, *Karvai Ottóné* vezette, akinek az évfordulóra összeállított, képekkel és dokumentumokkal teli füzetecskéért is igen hálásak lehettek a jelenlévők. A szeretetvendégség alkalmával a püspök ebből a kiadványból olvasta fel *Bolla Árpád,* a gyülekezetben tizennégy évig szolgáló lelkész 1971-es körlevelének pár mondatát, utalva a nehéz időkre, melyekben a Krisztusban maradás tartotta meg a kicsiny nyájat. *Mekis Ádám* esperes szintén a múltat idézte, majd elmondta, hogy a súlyosabb problémáktól mentes dunakeszi gyülekezetre mindig derültten és nyugodt szívvel gondol.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A hálaadó istentiszteleten, a zsúfolásig megtelt dunakeszi templomban nem az épület került középpontba, hanem a falak mögötti közösség és a hálaadás a gyümölcsöket termő múltért azzal a reménnyel, hogy Isten nem hagyja el ma sem azokat, akik valóban benne maradnak.

■ Horváth-Hegyi Áron

Ledöntötték Luther szabadkai szobrát

Ismeretlen elkövetők ledöntötték *Luther Márton* szobrát Szabadkán az evangélikus templom előtti parkban – írta hétfői számában a *Magyar Szó* című vajdasági napilap.

Vasárnap délelőtt az istentiszteletre érkező hívek vették észre, hogy valaki vagy valakik ledöntötték a Luther-szobrot. *Dolinszky Gábor,* az Ágostai Hitvallású Evangélikus Keresztyén Egyház Szerbiában-Vajdaságban lelkésze a *Magyar Szónak* elmondta, hogy esténként gyakran fiataloktól hangos a tér, amelyen Luther Mártoné mellett *Kálvin Jánosnak* és Szabadka történetírójának, *Iványi Istvánnak* a szobra áll.

A lelkész szerint nem Luther vagy az evangélikusok ellen irányult a támadás, hanem egyszerűen a Luther-szobor volt a legközelebb a vandálokhoz. Mivel a mellszobor talapzata hozzávetőlegesen háromszáz kilogrammot nyom, csak szándékosan dönthették le – véli a lelkész.

Weiss Rudolf, az egyházi zsinat világi alelnöke abban bízik, hogy a rendőrség mielőbb kézre keríti az elkövetőket.

A magyar és német hívek temploma előtti teret a három szoborral két éve alakították ki Szabadkán.

▶| *MTI*

Üzenet az öltözőből

ÉGTÁJOLÓ

Az evangélikus presbiterek országos találkozójának (EPOT) nyitóáhítatában hatalmas öltözőhöz hasonlítottam a pestszentimrei Sportkastély impozáns épületét, melybe félidei szünetre, eligazításra érkeztek gyülekezeteink presbiterei.

A kép talán némi magyarázatra szorul: presbitereink az általános egyházi tisztújítás keretében 2006-ban hatéves szolgálatra kötelezték el magukat. Így most, három esztendő után igencsak aktuális volt megkérdezni: vajon hogyan is áll a mérkőzés? Mit nyújtottunk eddig a pályán? Csapatunk nyerésre vagy vesztésre áll? Megtaláltuk-e a helyünket a küzdőtéren, vagy csupán közelről szemléljük a játékot?

Vajon mit sikerült megvalósítani a presbiteri eskü felelős vállalásaiból? Ismerjük-e egyáltalában egyházunk törvényes rendjét, melynek elfogadására és megtartására ígéretet tettünk? Valóban őrizzük és építjük-e gyülekezetünk belső békéjét? Készségesen támogatjuk-e mindebben egyházi elöljáróinkat? Vajon példásan élünk-e? Miben járunk elöl a gyülekezet szolgálatában? Súlyos, szinte gyónási kérdések ezek, melyekre minden megválasztott és eskü tett presbiternek személyesen kell választ adnia Isten előtt.

Ha deficites az első félidő mérlege, ha vádol megannyi mulasztásunk, akkor érdemes meghallanunk az első EPOT igei mottójának feloldozó, bátorító üzenetét: *„Isten munkatársai vagyunk.”* Mesteredzőnk, Pál apostol, nem vádlóan kérdezi: valóban Isten munkatársai voltatok az elmúlt három esztendőben? Sokkal inkább bátorítóan hirdeti a lehetőséget: Isten munkatársai vagyunk, lehetünk az induló második félidőben!

Őszintén szólva: a mérkőzés állása nem túl biztató, a továbbjutási esélyek erősen kétségesek. A globális gazdasági és morális válság nemcsak kívülről szorongatja egyházunkat, de pusztítóan jelen van belülről, gyülekezeteink mindennapos életében is. Ezzel szembesítenek minket a makacs tények, egyházunk, gyülekezeteink sokkoló népmozgalmi és egyéb statisztikai adatai.

Mit tehetünk mindezzel szemben a következő esztendőkben? Először is tudomásul kell vennünk, hogy a játéktér adott: ott kell játszanunk, ahol Mesterünk pályára küld. Nem a külső körülményekkel, az ellenféllel kell foglalkoznunk: ezek objektív adottságok.

Amin viszont változtathatunk, és kell is, hogy változtassunk, azok a belső feltételek: a mi személyes felkészültségünk, hozzáállásunk, erőnlétünk, küzdeni tudásunk. Nem lehet arra számítani, hogy majd csak kihúzzuk valahogy ezt a három évet. Nem lehet döntetlenre, tisztes vereségre játszani. Elfogadhatatlan a jól ismert mentegetőzések széles skálája: kis egyház vagyunk, az elmúlt negyven év, a kommunizmus, a kapitalizmus, a korszellem, a gonosz média, a „balsors, aki régen tép” és hasonlók.

Mindezeket a körülményeket jól ismertük már három esztendővel ezelőtt is, amikor önként igent mondtunk, mi több, esküt tettünk a felelős presbiteri szolgálatra. Most Mesterünk szembesít egyéni és közös vállalásunkkal: „Isten munkatársai vagyunk!” Milyen szépen zengett az ének a sportcsarnokban, a nyitóáhítat végén: „Elfogadtál és elhívtál, élő Jézus, Mesterünk. Kegyelem, hogy veled járó tanítványok lehetünk.” (EÉ 475, 1)

Ezzel érkeztünk meg az EPOT kulcskérdéséhez: valóban tanítható tanítványok vagyunk-e? A találkozón gazdagon bomlott ki a *presbiter* szó sokrétű tartalma: elöljáró, vén, lelki munkás, küldött… De mindenekelőtt és -fölött: Krisztussal járó *tanítvány,* aki hajlandó nap mint nap tovább tanulni a Mesterrel járó élet elméletét *és* gyakorlatát.

Nem tudom, kiben mi maradt az első EPOT után. Várjuk az őszinte visszajelzéseket. Lehet, hogy vannak, akik mást vártak. Talán a korábbi országos találkozók felhőtlen fesztiválhangulatát. A „jó nekünk együtt lenni” erőt adó, de kissé önző és gyorsan múló örömét.

Ám a pestszentimrei „öltözőbe” nem csak ezért hívattunk. Hiszem, hogy ebben az együtt töltött hét órában is kaptunk erőt adó igét, átélhettük a közös éneklés és a testvéri találkozás örömét. De az EPOT másról (is) szólt: a felvállalt szolgálat felelősségéről. A közösen kimunkálandó stratégia megvalósításáról. Arról, hogy mit tehet minden egyes presbiter a maga helyén azért, hogy evangélikus egyházunk valóban az egymással szolidáris gyülekezetek közösségévé formálódjék a közeljövőben.

Természetesen elképzelhető, hogy akad olyan presbiter, aki nem tudja vállalni a tanítványi összjáték szabályait: a közös tanulás és szolgálat terheit. Erről is esett őszinte szó az öltözőben, az ünneprontás szándéka nélkül. A sportképnél maradva: bátran lehet cserét kérni a félidőben. Ha valaki netán lesérült volna, nem találja a helyét a csapatban, képtelen az összjátékra – becsületesebb, ha cserét kér. Természetesen változatlanul helye van a gyülekezet közösségében, de a presbiterség nem válhat üres formalitássá, örömtelen nyűggé.

Reméljük, hogy kevesen akarnak élni a csere lehetőségével. Szeretném hinni, hogy a legtöbben megújult reménységgel, ébredő és erősödő tanulási vággyal, felelős küldetéstudattal tértek vissza gyülekezetük küzdőterére.

Indul, sőt már meg is kezdődött a második félidő. Talán még nem késtünk el ezzel a közös öltözőbe vonulással, kollektív önvizsgálattal és közös útkereséssel. Valami elkezdődött a pestszentimrei Sportkastélyban, aminek folyatását az egyház Ura megáldhatja. Hála minden közreműködőnek, a remek házigazdáknak; köszönet a lőrinci és imrei csapat vendégszeretetéért!

Igyekszünk majd lapunk presbiteri oldalán feldolgozni a jelenlévőktől sms-ben érkezett sok-sok kérdést. Így folytatódhat a megkezdett közös gondolkodás, erősítve az evangélikus presbiterek formálódó, szolidáris, tanuló közösségét.

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Négy egyházmegye hatvan lelkésze a Balaton partján

A lelkészi munkaközösségi ülések (LMK) a lelkésztovábbképzés részét képezik, így a részvétel rajtuk kötelező. A két nyári hónapot, júliust és augusztust leszámítva havonta tartják meg az egyházmegyékben ezeket az alkalmakat. Az üléseken a nyitó úrvacsorai istentisztelet mellett előadások hangzanak el, és a következő vasárnap igehirdetési alapigéjéről beszélgetnek a lelkészek.

A havonta ismétlődő eseményen való részvétel időnként gépies rutinná válik, és jó páran tehernek, kötelezően kipipálandó feladatnak tekintik az üléseket. Ezért is törekednek az egyházmegyék LMK-felelősei arra, hogy formabontó, újszerű formákat találjanak a gyűlések lebonyolítására. Ennek a törekvésnek a jegyében döntött úgy négy egyházmegye, hogy közös LMK-t szervez a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban.

A Győr-Mosoni, a Pesti, a Somogy-Zalai és a Veszprémi Egyházmegyéből mintegy hatvan lelkész vett részt a kétnapos, szeptember 8–9-i együttléten. Ez alkalommal két előadás is elhangzott *Népegyházból hitvalló egyház?,* illetve *Alkalmazkodás és ellenállás között – egyházunk és a szocialista állam viszonya, annak hatásai* címmel.

A teológiai disputa lehetősége mellett az összejövetel természetesen nagyszerű alkalom volt a közösségépítésre is, ezt az esti szabad programok biztosították. Az együttlét végeztével egyöntetű volt a lelkészek döntése: ilyen közös alkalmakra szükség van, így jövőre a konferenciának folytatása következik…

■ Kiss Miklós

Magyar–szlovák „csúcstalálkozó” – másképp

Élő, eleven, sokszínű testvér-gyülekezeti kapcsolat(ok) reflektorfénybe állítása – az *Evangélikus testvér-gyülekezeti kapcsolatok a Kárpát-medencében* című előadás- és beszélgetéssorozat első alkalmának szervezésekor eredetileg „mindössze” ez volt az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) és a Magyar Evangélikus Konferencia (Maek) célja. Az anyaországi és a felvidéki magyar evangélikus közösségek közötti kötelékeket ismertetni kívánó szeptember 10-ei együttlét végül – „köszönhetően” az elmúlt hetek-hónapok külpolitikai történéseinek (szlovák nyelvtörvény, *Sólyom László* kitiltása Révkomáromból) – ennél sokkal többről szólt. Ugyanazon a csütörtöki napon, amikor *Bajnai Gordon* magyar és *Robert Fico* szlovák kormányfő a szécsényi Forgách-kastélyban találkozott, a józsefvárosi evangélikus templomban – mások mellett – *Hana Peničková* lelkésznő imádkozott a szlovákok és a magyarok közötti békéért. Az áhítattal, imakörrel, majd az általános helyzetkép felvázolásával kezdődő alkalom keretében a résztvevők egy „nem hivatalos”, illetve egy pecséttel-papírral is megerősített kapcsolatról is hallhattak.

Miként *Srna Zoltán* felügyelő és Hana Peničková lelkésznő rövid áttekintéséből *(felső képünkön)* kiderült, a Százd–Ipolyszakállosi Evangélikus Egyházközségnek két szálon is vannak magyarországi kapcsolatai. Egyrészt a gyülekezet szlovák tagjai közül többen is Alsó-, illetve Felsőpetényből származnak, és ezek a családi kötelékek máig élnek. Másrészt a magyar nyelvű istentiszteleteket, illetve a bibliaórákat és a konfirmációi előkészítőt *Lajtos János* nagybörzsönyi lelkész tartja. Az ő kilenc évvel ezelőtt megkezdett szolgálatán keresztül „találtak egymásra” az Ipoly túlpartján élő evangélikusok a folyó innenső partján élő, egyébként német gyökerű lutheránusokkal. „Bár a pecsétig-papírig nem jutottunk el, a két gyülekezet közötti kapcsolat mégis testvéri” – fogalmazott Srna Zoltán.

A magyarok és szlovákok között egyaránt szolgáló Rusznyák Dezső – aki bő egy évtizeddel ezelőtt három magyarországi evangélikus gyülekezettől is kosarat kapott, amikor testvér-gyülekezeti kapcsolatot szeretett volna felvenni velük – a budaörsiekkel való kapcsolat örömei mellett aggódó-szomorú észrevételeit, kérdéseit is megosztotta a jelenlévőkkel: „Olyan missziói lelkületű emberekért imádkozunk, akik messzi országokba vihetik el az örömhírt, de közben mintha a »saját« pogányainkról megfeledkeznénk. Nem kellene közéjük, hozzánk is misszionáriusokat küldeni?! Örömmel-lelkesen megtanuljuk a távoli népek nyelvét, ugyanakkor a közvetlen közelünkben élő népek nyelvének megismerésére a világ minden kincséért sem vagyunk hajlandók. Igazán szót akarunk érteni velük? Miért pont a szomszédainkkal való kapcsolatunkból hiányzik a testvériség?!”

FOTÓ: SZAKÁCS TAMÁS

A budaörsi és a sajógömöri evangélikusok 2006-ban kötöttek ugyan szerződést, de kapcsolatuk nem ettől „működik”. Sokkal inkább attól, hogy hűségre, rendszerességre, kiszámíthatóságra és pontosságra törekednek, mert – miként *Endreffy Géza* és *Garádi Péter,* a budaörsi gyülekezet lelkésze, illetve felügyelője elmondta – testvér-gyülekezeti kapcsolatot fenntartani-ápolni „csak intenzíven, nagy fordulatszámon érdemes”. Péter apostol „mottóját” igyekeznek követni: *„Ezüstöm és aranyam nincsen, de amim van, azt adom neked.”* (ApCsel 3,6b) S hogy ez mit jelent a gyakorlatban? Azontúl, hogy folyamatosan imádsággal gondolnak a gömöriekre, havonta egyszer meg is látogatják őket. Nem egyszerűen vendégeskedni mennek, hanem bizonyságtétellel, evangélizációval szolgálnak a gyülekezetben. Mert – ahogyan *Rusznyák Dezső* sajógömöri lelkész is mondta – ilyen „mentőövre” van szükségük a lelki ébredéshez. *(A budaörsiek és a sajógömöriek testvér-gyülekezeti kapcsolatáról az* Evangélikus Élet *2009. június 14-ei számában megjelent,* Egy rendhagyó konfirmáció oldalvizén *című cikkben olvashatnak bővebben. – A szerk.)*

FOTÓ: VITÁLIS JUDIT

Az EBBE és a Maek sorozatának következő alkalmán, október 8-án az Arad megyei Fazekasvarsánd és a Veszprém megyei Lovászpatona közötti testvér-gyülekezeti kapcsolat mibenlétét mutatják majd be.

■ V. J.

45 doboz könyv és 2 tömény nap

Tükördarabkák a Tündérkertből

Erdély. Az ember autózik éjjel kettőtől reggelig, és ott megtalálja. Valamit abból a világból, amely már majdhogynem elmúlt. Amelynek kincseit – mint örökségül kapott, régi, finom művű tükröcskét – rakosgatjuk, őrizgetjük. Büszkék vagyunk rá, hogy ez a miénk, hiszen valamiképpen mi magunk vagyunk. *Magyarság és történelem.* És toleráns együttműködés a gyakorlatban.

Bár Erdély sokat változik – egyre jobbak az utak, a nagyvárosokban némelyik benzinkút és kínálata olyan, mintha idehaza lennénk –, szerencsére lassan alakul.

Az élményeink mások, mégis *„ismerősek”.*

1990. Az egyik első fasori cserkésztábor külföldön. Százkilós hátizsákkal indulunk, mindenkinek két plusz utazótáska a kezében – könyveket viszünk Erdélybe. *Csepivel.* Mert ott nincs magyar betű. És a néni szeme könnybe lábad a vonaton, amikor megajándékozzuk néhány regénnyel.

És a sztorik a régiekről, régi Deák téri ifisekről: hogy valakit leszállítottak a határon, de okos volt, mert előtte a puha fedelű Bibliát feltekerte és kolbászként alufóliába csavarta, úgy helyezte az elemózsiás szatyrába. Ő ugyan leszállt, de az ennivaló továbbutazott… Vajon mire gondolt a család – amelynek később a többiek odaajándékozták az egész pakkot –, amikor kolbászért nyúlt, és helyette Bibliát talált? Valószínűleg nem arra, amire ma…

Aztán jönnek a későbbi élmények. Néptánctábor Válaszúton. *Kallós Zoltán* énekel a kör közepén kis széken ülve. Vagy amikor Sepsiszentgyörgyön húsvétkor megértettem, mit is jelent, hogy a bárányok hallgatnak: a bari tényleg csöndben tűrte mindazt, aminek meg kellett vele történnie ahhoz, hogy birkapaprikás legyen a végeredmény.

És ez a romantika nem múlik. És boldog örömmel tudtam megint nyugtázni: mire a kisfiam nagyfiú lesz, még mindig lesz valami, amit megnézhet. Ha nem is látja majd az elárasztott Bözödújfalu templomát a tó közepén, mert addigra végleg összeomlik… Sajnálkozni persze, siratni a múltat, azt lehet majd akkor is…

A 2007/2008-as tanév végén hirtelen ötlettől vezérelve miskolci protestáns iskola-, illetve egyetemi lelkészekként – *Turcsik Ferenc* református kollégával együtt – meghirdettük, hogy kora nyáron könyvgyűjtést rendezünk az egyetemen és a város két protestáns gimnáziumában. És az akció olyan jól sikerült, hogy idén megint nekiláttunk. Az evangélikus Kossuth-gimnázium felújításra váró könyvtárából *Zobayné, Hanna* önfeláldozó segítségével augusztus utolsó napjaiban negyvenöt doboznyi tankönyvvel, illetve *Pelikán* tanár úr jóvoltából kétdoboznyi *Világjárókkal* – a Gondolat Kiadó évtizedekkel ezelőtt indult, nagy sikerű sorozatának köteteivel – raktuk meg a kisbuszunkat (hogy használhattuk, azt ezúton is köszönjük a Tiszáninneni Református Egyházkerületnek).

FOTÓ: TECHET GÁBOR

A tankönyvek nagy része a csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Líceumba kerül. A kiosztásban nagy segítségünkre vannak a Romániai Magyar Cserkészszövetség külügyesei: *Salló Emőke* és *Borka Botond.*

Utunk során Székelyföldön érintettük Bikafalvát is. A település mindenképpen érdemes arra, hogy megemlítsük. Református iskolája hosszú ideig romosan állt. Egészen addig, amíg egy idős budapesti úr – aki történetesen a Magyar Cserkészszövetség külügyi vezetője volt akkoriban – el nem határozta, hogy segítséget szerez. Egy ember, aki bár több generációval ezelőtt elszármazott onnan, mégis kötelességének érezte, hogy segítse az otthon maradtakat. Így aztán lett pénz az iskolára, és a 2005-ös nagy árvíz után a templom is, a parókia is megújult. Az egykori székely lófő család leszármazottja, *bikafalvi Máthé Levente* pedig megmutatta a később születetteknek, mit jelent a „szülőföld” nehéz szeretete.

Albert Sándor helybeli református lelkész közel negyven éve szolgál a faluban. Segítségével újabb tankönyvekkel nőtt az állomány. Általános iskolások részére magyar anyanyelvű ábécéskönyvek, illetve sok más kötet indult tovább a Kárpátokon túlra. A kisiskolásoknak szóló könyvek a csíkszeredai válogatás után továbbutaztak Pusztinába, Románia Kárpátokon túli vidékére, ahol az egyik utolsó csángó, még magyarul tudó és magyarságát ápolni képes közösség él.

Csíkszeredából három óra alatt a gyimesi egykori határszakasz érintésével jutottunk el a Pusztinai Magyar Házba. A magyar irodalom esszenciája a válogatott könyvtárban, a falakon szőttesek, fényképek, a vendégház minden igényt kielégít. A helyi gyermekek hetente három órában tanulhatnak magyarul…

Nehezen fogom fel, mit jelent – hiszen ismeretlen előttem az érzés –, amikor egész környezetem és az előttem nyíló lehetőségek ellenkeznek identitásommal. Hogy a nyelvet, amelyben élek, kellene elhagynom ahhoz, hogy bele tudjak simulni környezetembe, meg tudjak felelni elvárásainak. Számomra magától értetődő és természetes, hogy van tankönyv, hogy van tanár, és az is, hogy értem az utcán a szembejövőt. Micsoda tiszteletet érdemlő tartást ad az, ha mindez nincs, ha meg kell érte küzdenem, ha naponta megteszem!

Lehetne még részletezni a varázslatos két nap történetét: szólhatnék Székelyföld belsejéről, a hegyi utakon a sárban elakadt kisbuszról és a rögtön segítségünkre siető pásztorokról, birkanyájakról, fekete bárányokról és Leventéről, a daciás szénégetőről, az egykori Osztrák–Magyar Monarchia határállomásáról, a gyimesi völgyben meglepetésszerűn tájba illeszkedő gyönyörű kaszárnyákról, a hegyekről, tavakról, kaszálókról – de legyen most vége. Hogy aki nem hiszi, utánajárhasson – aki pedig tudja és ismeri, el ne feledje, mi a dolga.

■ Buday Barnabás

Konferencia a „zoknigyárban”

Erdélyt, illetve a közép- és délkelet-európai térséget érintő kérdésekkel foglalkozik a *Studium Transylvanicum.* A németországi székhelyű szervezet tagjai gimnazisták, doktoranduszok, fiatal kutatók, a legkülönbözőbb szakterületek képviselői. Éljenek akár Ausztriában, Magyarországon, akár Németországban, Romániában vagy Svájcban, közös bennük az Erdély többnyelvű kultúrája, történelme iránti érdeklődés. A társaság rendszeresen szervez szemináriumokat, tudományos tanácskozásokat – akadémiai hetüket (Siebenbürgische Akademiewoche) idén immár huszonnegyedszer rendezték meg. A programnak idén nyár végén második alkalommal adott otthont Szászfehéregyháza.

Mielőtt még kedves olvasóim képzeletében egy kötőgépekkel teli, hangos gyárcsarnok jelenne meg, gyorsan leszögezem: a „zoknigyár” egy erdélyi szász falu, Szászfehéregyháza, románul Viscri, németül Deutschweisskirch. Talán ismerős e név néhányuknak, mások talán a homlokukra csapnak, ha azt mondom, hogy ez az a falu, ahol *Károly* herceg, brit trónörökös házat vett, s ez az a környék, amelynek megmaradásáért erőteljesen fellépett az erdélyi autópálya nyomvonalának kijelölésekor.

A falu azonban nem ekkor került először veszélybe. *Nicolae Ceaușescu* kommunista pártfőtitkár már az 1980-as években úgy döntött, hogy az évszázadok óta álló szász falu útban van. Hogy minek is, azt talán ő maga sem tudta. Mondhatjuk, hogy zavarta a nem román kultúra, de még ez sem fedi teljesen a valóságot, hiszen a pusztulásra ítélt falvak között számos román közösség lakhelye is szerepelt Kárpátokon belül és kívül egyaránt. Szászfehéregyházáért ekkor mozdult meg először Nyugat-Európa. Franciák, belgák akartak segíteni a falun, s tették is elsők között az 1989. decemberi események után.

Ennek ellenére 1990 márciusa után a szászok kitelepedése felgyorsult. Az akkor még több száz fős közösségből mára huszonegyen maradtak. Egy nő nemrég visszaköltözött Németországból, választott hazájából, így lettek huszonketten. A többiek – pár száz lakos – 67 százaléka román anyanyelvű cigány, a maradék román, és van egy magyar anyanyelvű: a Marosvásárhely mellől odaszármazott cigány ember, a kovács.

Bár Brassó megyében most már az alsóbbrendű utak is aszfaltosak, Kőhalomtól Szászfehéregyházáig becsületesen porzott az autó után az út. S ha hiszik, ha nem: a falusiak kérésére nincs aszfalt. *Karoline Fernolend,* a község egyik elöljárója maga járt közben az ügy érdekében, hogy elkerüljék a *tömeg*turizmust. A közelmúltban már így is a sokezredik belépőjegyet tépték le a vártemplom kapujában.

Mondanom sem kell, hogy nemcsak Karoline áll a falu élén, hanem egész családja. Hetven év fölötti édesanyja franciául is megtanult, hogy a sok turistát körbevezethesse a 12. századi, gyönyörű, festett kazettás és bútorzatú evangélikus templomban és az azt körülvevő kis múzeumban. Ha nincs is ott, a kapubejáraton a címe, bárki megkeresheti. Ha éppen nem érne rá, mert hát a munka sehol sem áll meg, akkor ott terem a kisebbik lány, aki nem bírta a nyugati levegőt, s inkább visszajött szülőfalujába. Aztán ott a családfő. A konferencia egy hete alatt hangját sem hallottuk, de szeme mindenütt ott volt. Még ki sem ürült a levesestál, de már hozta vagy hozatta a következőt. A gazda szeme ezúttal nem csak a jószágot hizlalta.

Tudja ott a dolgát minden családtag, szomszéd, nő vagy férfi, szász, román vagy cigány. A falu kovácsa egyben a helység látványossága is. Persze ő is élvezi a külföldiek olykori tudatlanságát, naiv csodálkozását ősi mesterségét illetően. Esetünkben külön boldog volt, hogy magyarul adhatta elő tudományát.

Aztán ott a téglavető cigány család. A családfő már Olaszországot is megjárta. Most inkább itthon vállalkozik. Karoline pedig mindenben segíti. Elvégre kölcsönösen szükségük van egymásra. Az utcán meg csupa zoknit kötő asszonyt láttam. Ha valaki kiült a padra, vitte magával a kötést is. Ha ketten összejöttek beszélgetni, nemcsak a szájuk, a kezük is járt. Egy cigányné is éppen pihent a fűben, de közben szaporán kötött. Mert így kezdődött a fellendülés. Ebben a biovilágban valaki kitalálta, hogy a házi gyapjúból készült zokni jó pénzt hozhat Nyugat-Európából. És a pénzzel együtt lassan a turisták is jönni kezdtek.

Látnivaló pedig bőven akad. Főleg egy néprajzkutatónak szemet gyönyörködtető minden. Ha már az évszázadok során megőrizték jellegzetes házformáikat, az értéket felismerő elöljáróság azokat támogatja, akik hagyományos módon és technikákkal újítják fel házaikat.

Az azonban még számomra is rejtély, hogy miként maradt meg ennyire archaikusnak a falu.

A házak berendezése is letűnt korokat idéz. Csodálkoztak is a modern világból érkezők, mikor fiókos ágyban kellett aludniuk. De a hangulat hatott, és senki sem panaszkodott, hogy az árnyékszék az udvar végében volt. A városi zajhoz szokott fülnek igen szokatlan volt a reggel csendjét megtörő marhakolomp is.

Szóval ez itt az ajánlat, sőt mondhatnám, a kérés helye. Aki teheti, látogasson el ebbe a múltból maradt, elzárt és mégis közismert faluba. Ezáltal támogat egy olyan kultúrát, amely valamikor része volt történelmünknek, s amely hovatovább muzeális állapotba kerül. Ha a megmaradt szász evangélikusok életének az effajta turizmus is értelmet ad, talán picit lassítható a végleges eltűnésük Erdély területéről.

■ Veres Emese-Gyöngyvér

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A hét nap csodája

Ünnepeljük együtt a teremtés hetét szeptember 27. és október 4. között

A technikai fejlődés, haladás mögött messze elmarad az ember morális növekedése – mondogatják már régen a tudomány, a szellem és a lélek felelős gondolkodói világszerte. Közhelyszerű példa, hogy a kőbalta használatához elégséges morális, spirituális felkészültség nem elegendő a termodinamikai energia használatához.

S ami a béke vonatkozásában igaz, az igaz a környezeti és a társadalmi igazságosságra is. A 21. századi technológiára épülő termeléshez, energiafelhasználáshoz, szállítmányozáshoz, valamint az ezekkel járó melléktermékekhez és mellékhatásokhoz minősített igazságérzet és erkölcsi felelősségtudat szükségeltetik. Világunk természeti és társadalmi jelenségei vészjóslóan mutatják, hogy az emberi lehetőség és képesség, valamint az emberi felelősség és tisztesség közötti szakadék óriási és tarthatatlan. További növekedését meg kell állítani, s ha még lehet, csökkenteni kell.

Ebben a vállalkozásban különös szerepet töltenek, tölthetnek be azok a hívő emberek, akik a természet mögött és fölött nem véletlenszerűséget, esetlegességet és még csak nem is materiális szükségszerűséget, hanem bölcs és szeretetteljes isteni, teremtői akaratot látnak. Ennek jegyében született a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) 2008. december 1-jei közgyűlésén elfogadott idevonatkozó határozat: „…a Teremtő iránti hálánk és hódolatunk kifejezése, a teremtett világ tudatos megőrzése és felelős védelme, továbbá ökumenikus együtt munkálkodásunk kiszélesítése és megerősítése érdekében 2009-től a szeptember utolsó és az október első vasárnapja közötti időszakot teremtésvédelmi hétként hirdessük meg és ünnepeljük a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa tagegyházaihoz tartozó gyülekezetekben és intézményekben.”

Nyilvánvaló, hogy e döntés és szándék mögött ott áll az egész európai keresztény közösség által elfogadott *Ökumenikus Charta* idevonatkozó vallomása is: „A teremtő Isten szeretetébe vetett hittel hálásan ismerjük fel a teremtett világban Isten ajándékát, s így a természet értékét és szépségét. De mélységes aggodalommal látjuk azt is, hogy a föld nyersanyagtartalékait némelyek gátlástalanul kiaknázzák, tekintet nélkül önértékükre, korlátozott voltukra és arra, hogy ezek a jövendő nemzedékek számára is szükségesek. Éppen ezért közösen lépünk fel annak érdekében, hogy a tartós életfeltételek biztosítottak legyenek az egész teremtett világ számára. Isten előtti felelősségünk tudatában közös kritériumokat kell találnunk és érvényesítenünk annak megkülönböztetésére, mi az, amit tudományosan és technológiailag megvalósíthatunk, erkölcsileg azonban nem tehetünk meg. Mindenképpen elsőbbsége van minden ember méltóságának azzal szemben, ami technikailag megvalósítható.”

Gondolatok, ajánlások és elkötelezettség mentén arra hívjuk a MEÖT tagegyházainak (református, evangélikus, baptista, metodista, anglikán és ortodox) gyülekezeteit, intézményeit és a hozzájuk kötődő szervezeteket, hogy a szeptember utolsó és október első vasárnapja közötti időszakban a hívek ökumenikus közösségében – lehetőség szerint a római katolikus egyház híveinek és a civil társadalom elkötelezett tagjainak a részvételével – tartsanak beszélgetéseket, imádságokat, teremtésvédelmi akciókat. Ezzel szenteljenek ünnepet a Teremtőnek, és ezzel szerezzenek védelmet a teremtésnek.

Ehhez a munkához színvonalas és praktikus segédanyagot és plakátot juttattunk el tagegyházaink gyülekezeteihez. A teremtés ünnepkörének közeledtével minden kedves olvasónk szíves figyelmébe, imára, dicsőítésre és tettre kész, hívő szeretetébe ajánljuk a teremtés hetének méltó megünneplését.

■ Dr. Bóna Zoltán
főtitkár (MEÖT)

HIRDETÉS

„Megőriz az Úr jártodban-keltedben, most és mindenkor." (Zsolt 121,8)

Meghívó

Örömmel adunk hálát Istennek az Irsai Evangélikus Egyházközség Mustármag Óvodája felszentelésének 15. évfordulója és ismételt bővítése alkalmából a szeptember 20-án tartandó gyülekezeti napon, melynek keretében 10 órától hálaadó istentiszteletet tartunk. Igét hirdet *dr. Fabiny Tamás* püspök. Az istentiszteletre, valamint a nap további programjaira szeretettel hívunk mindenkit!

HIRDETÉS

Hálaadás a szabadságért

Idén ünnepeljük a soproni határnyitásnak és a berlini fal leomlásának a huszadik évfordulóját. Az 1989 augusztusában a páneurópai piknik keretében Ausztriába menekülő keletnémetek, majd a szeptember 11-én Magyarországot szintén nyugat felé elhagyó társaik nem sejthették, hogy az állam, melybe nem kívántak visszatérni, néhány hónap múlva már nem is létezik majd. A változások mértékét és gyorsaságát azonban a legjobban tájékozott szakértők sem látták előre. 1989 a publicisztikában gyakran mint „annus mirabilis", a „csodák esztendeje" szerepel.

Meggyőződésünk, hogy az eseményekre emlékezve helyes, ha hálát adunk Istennek a változásért, a szabadságért. A német újraegyesítés ünnepének előestéjén, október 2-án 18 órakor *Hálaadás a szabadságért* címmel ökumenikus német–magyar istentiszteletet tartunk a Deák téri evangélikus templomban, melyen *Margot Käßmann, Bölcskei Gusztáv, Várszegi Asztrik* és *Ittzés János* püspökök szolgálnak. Közreműködik a *Lutheránia* énekkar. Vezényel *Kamp Salamon.*

Örülnénk, ha velünk ünnepelne.

Ittzés János elnök-püspök, Magyarországi Evangélikus Egyház
Balog Zoltán elnök, Protestáns Fórum
Prőhle Gergely országos felügyelő, Magyarországi Evangélikus Egyház

HIRDETÉS

Meghívó

Kétnapos őszi konferenciát rendez az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat október 2–3-án, péntek délutántól szombat délutánig a leányfalui Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Móricz Zsigmond u. 141.; megközelítés: Szentendréig HÉV-vel, majd autóbusszal Leányfalura, ahol az Erkel Ferenc utcai megállónál kell leszállni, és onnan még százötven métert kell gyalogolni; autóval legegyszerűbb az Mo-s autópályán, majd Szentendre irányában tovább Leányfaluig).

PROGRAM
Október 2. • 17 óra: *A halál és a gyász kihívásai a 21. században* – Balogh Éva kórházlelkész • 20 óra: *Életről és halálról a költészet nyelvén – Simándi Ágnes* író, költő (Toronto)
Október 3. • 9 óra: *Ha a gyermekek gyászolnak… – Kulcsár Zsuzsanna* kórházlelkész • 11 óra: *Veszteségeink – hozzáállásaink – Heinemann Ildikó* kórházlelkész • *A halál és az a másik világ… – a logoterápia szerint – Honti Irén* kórházlelkész • 14 óra: témafeldolgozás, csoportbeszélgetések

Érdeklődni és jelentkezni Honti Irénnél lehet a 20/824-5629-es telefonszámon, illetve a hirene@citromail.hu e-mail címen.

Szeretettel várjuk önkéntes segítőinket és a téma iránt érdeklődőket!

HIRDETÉS

Álláshirdetés

Az Országos Egyházi TISZK Nonprofit Kft. pályázatot hirdet *ügyvezetői* munkakör betöltésére.

A munkavégzés helye: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

A foglalkoztatás időtartama, jellege: határozatlan idejű munkaviszony, teljes munkaidő.

Kötelező paraméterek: főiskolai/egyetemi pedagógusdiploma; legalább öt év vezetői gyakorlat; öt év gyakorlat a szakképzésben, felnőttképzésben; pályázatírásban és pályázat megvalósításában szerezett tapasztalat; katolikus/református/evangélikus vallás gyakorlása; felhasználói informatikai ismeretek *(Word, Excel, PowerPoint);* gépjármű-vezetői jogosítvány; büntetlen előélet.

Előnyt jelentő paraméterek: műszaki végzettség; közbeszerzési ismeretek; pénzügyi ismeretek; tapasztalat európai uniós pályázatok elkészítése, illetve kezelése területén.

Az ügyvezető személyére vonatkozó elvárások: önálló, talpraesett személyiség; nagyon jó kommunikációs készség; jó szervezőkészség, logikus gondolkodásmód; nagy terhelhetőség; felelősségteljesség, megbízhatóság.

A pályázatnak tartalmaznia kell: önéletrajz; szakmai ajánlás (igazgató/közvetlen munkahelyi vezető/szakképzési szakértő)*; egyházi referenciaszemély(ek)** megjelölése.

A pályázati anyag letölthető a *www.egyhazitiszk.hu* honlapról.

A pályázat benyújtásának határideje: 2009. szeptember 30. Postán küldendő a következő címre: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

** Szakmai ajánló: neve, lakcíme, telefonszáma, e-mail címe, munkahelye, beosztása, kapcsolata az ajánlott személlyel. Az ajánlott személy és szakmai alkalmasságának bemutatása, szakmai felkészültsége, személyiségének jellemző vonásai, vezetői képességei.*
*** Az egyházi referenciaszemély(ek): neve, lakcíme, telefonszáma, e-mail címe, tevékenysége, a feladatvégzés helye, tisztsége, kapcsolata az ajánlott személlyel.*

Hazatérés Csöngére

Látogatás a Weöres Sándor-emlékházban

Weöres Sándor mellszobra fogadja a messziről érkező látogatót. Szomorúfűzfa ágai hajolnak a költő vállára, kéziratos könyvét szorítja, s pillanatra eltöpreng gazdag életén. Körben kis piros-fehér-zöld koszorúk, ahogyan megilleti őt, hiszen a 20. századi világirodalom egyik legnagyobb költőjének a szülőházánál állunk.

Weöres Sándor életének nagy részét Csöngén töltötte. Kisebb-nagyobb megszakításokkal itt csodálkozott rá a csönd völgyében ragyogó tájra, innen indult iskoláiba, később a fővárosba, a költői pályára. És ide tért vissza a nyolcvanas évek után, fáradtan, egyre többször, hogy végleg elbúcsúzzon a fölnevelő erdőktől és tisztásoktól.

„E tájékhoz minden idegszálammal hozzáforrtam – írta egyik levelében –, innen viszek mindent a verseimbe, szín-, alak-, vonal- és főleg hanghatásokat." Persze rejtetten, mert költészetében a legegyszerűbb sorokban is a mindenség lüktet. Zengő ütemekkel és a magyar nyelv teljes pompájával.

A szépen felújított szülői ház első szobájában a gyerekkori kötődéseket láthatjuk. A diákévek kedves emlékeit: fotókat, kéziratokat; mindenre érzékeny édesanyja másolta régi füzetbe az ajánlott verseket… Egy 1929-es fényképen már „komoly" fiatalember néz ránk, átlósan ott a dedikáció: „Pável tanár uréknak hálával és szeretettel".

A második szobában Weöres Sándor szellemi kapcsolataiba kapunk betekintést. „Voltak mestereim, személyes ismerőseim – emlékezett önéletírásában –, akikkel találkoztam, beszélgethettem: Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Füst Milán, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Fülep Lajos, Hamvas Béla, és sorolhatnám még hosszan." És mesterei voltak azok is, akiket nem láthatott: *Lao-ce, Po Csü-ji* vagy a hindu *Dzsajadéva, Dante, Hölderlin, Mallarmé,* hatalmas fordításfolyamának egy-egy óriása.

A következő kisterem dolgozószobáját idézi. Úgy, ahogyan utoljára hagyta zsúfolt íróasztalát, mintha csak leugrott volna egy pillanatra gyufáért a boltba. A hangulatlámpa mellett ott a sokat használt kávéfőző a kiöntővel. A kéziratlapon az utolsó verstöredék a csonka ceruzával. Az üvegfallal szemközti polcokon a dedikált kötetek: a magyar költészet színe-java küldte el ajándékát szívmeleg szavakkal: Weöres Sándornak, ifjú társamnak szeretettel: *Babits Mihály;* s a hűséges biztatónak: *Radnóti Miklós;* a megcsodált barátnak: *T. S. Eliot* (Nobel-díjas angol költő). Képek a falakon, metszetek, *Borsos Miklós* remek domborítása a gyerekarcról és a magas homlokról.

A negyedik rész *Károlyi Amynak,* Weöres Sándor feleségének állít emléket. Az egyszerű szekrény, tükrös öltözőasztal, csillár, barna ágy és szék nemcsak megismerkedésük éveit idézi, de a verseikben is beszél az apró titkokról, a hétköznapok kis csodáiról. Kötetek, kéziratok, levelek, a régi írógép, amelyet inkább a költőnő használt. A finom keretek között megbújik egy érdekes írás: Weöres Sándor megígéri, sőt becsületszavát adja, hogy naponta fél liter bornál nem iszik többet. Évente csak egyszer lesz részeg, olyan, hogy esetleg el is esik. Pontos dátum, kézjeggyel hitelesítve. Tenyérnyi kockás füzetlap, de elgondolkodtató. Játék az egész? Vagy a feleség hordta a kalapot? Ki tudná ma már megmondani, de ha arra kellett a bor, hogy a kivételes költőkoponyát feltüzesítse, akkor csak hálásak lehetünk a szőlősgazdáknak a gyémántragyogású sorokért.

Az emlékszobából ismét a folyosóra jutunk, ahol ugyancsak régi fényképek mutatják be a Weöres házaspár külföldi utazásait. Európai és ázsiai meghívásoknak eleget téve felkeresett nagyvárosokat, sziklás tájakat s a legtermékenyebb, a kínai út boldog perceit. A plakátok és fotók Weöres színpadi műveiről vallanak: a legnagyobb sikerről, a *Psychéről,* amelyet jeles előadóművészünk, *Csernus Mariann* vitt diadalra. A dokumentumok megerősítik a (*Steiner Ágota* és *Kemény Gyula* rendezte) kiállítás üzenetét: a költőnek Vas megyéhez és Csöngéhez fűződő vonzalma soha nem szűnt meg.

Kedves kísérőm, *Baranyai Ernő* polgármester is erről beszélt. Csönge evangélikus falu, Weöres Sándor gyerekkorát is meghatározta a hit, az istentiszteletek élménye. Utolsó látogatásakor is hosszan elidőzött kis temploma csöndjében. Vajon mire gondolt? Mit mondhatott a messzi Úrnak? Bizonyára megköszönte, amit kapott tőle: az érzékenységet, a lázas teremtésben töltött hatvan évet, az isteni verssorok szívverésütemét.

■ Fenyvesi Félix Lajos

Weöres Sándor

Vasmegyei üdvözlet

Sokszor megyek Szombathelyre,
gondjaimtól szabad helyre,

és mellette Oladon
békességben fogadom,

sűrű fák közt Kámonban
elmerülök álomban,

és ha vágyom völgyre, hegyre,
tovább utazom Kőszegre,
végtére
hazatérek Csöngére.

Weöres Sándor

Négy korál

I

Megszólal a kimondhatatlan
de nem mondhatja ki önmagát

Cselekszik a kezetlen
de csak a te kezeddel
megindul a lábatlan
de csak a te lábaddal
eszmél az esztelen
de csak a te eszeddel
virágba borul a virágtalan
de csak a te virágoddal
gyümölcsbe merül a gyümölcstelen
de csak a te gyümölcsöddel
adakozik az adhatatlan
de csak a te adományoddal
irgalmaz az irgalmatlan
de csak a te irgalmaddal
imádkozik az imátlan
de csak a te imáddal
fényes lesz a fénytelen
de csak a te fényeddel

Megszólal a kimondhatatlan
de csak a te szivedben

II

Ha homlokban drágakő lakik
drágakő lánggá emelkedik

Ha drágakőben láng lakik
láng homlokká emelkedik

Ha lángban homlok lakik
homlok drágakővé emelkedik

Ha drágakőben homlok lakik
homlok lánggá emelkedik

Ha homlokban láng lakik
láng drágakővé emelkedik

Ha lángban drágakő lakik
drágakő homlokká emelkedik

III

Ha rátekintesz kedvesedre
akit szeretsz: tán nem te vagy?
Ha koldus lép a küszöbödre
akit kivetsz: tán nem te vagy?
Ki orrodért nyúl s orrát fogja
és gúnyolod: tán nem te vagy?
A dal ajkad testtelen foglya
és dúdolod: tán nem te vagy?
Fű, bárány, tigris, féreg, ember
akit megölsz: tán nem te vagy?
Fű, bárány, tigris, féreg, ember
aki legyőz: tán nem te vagy?
Bárki megy hóban akadozva
s befedi tél: tán nem te vagy?
Jutsz üdvösségre, kárhozatra
s aki itél: tán nem te vagy?

IV

Nincs fülem többé, mégis beszélj
hozzám,
tökéletesen értelek.
Míg éltem, nem érthettelek,
annyi vágyad, késed és sérülésed,
annyi rögeszméd,
persze nekem is: két bolond.
De most ha kérdezel,
gömbölyű csöndem felel.
Segítőn átölel,
ne is hiányold a beszédet.
Ezernyi szóval mit adhatnék?
magamat, nem tiédet.

Új kotta és születésnapi hálaadás

Immár kilencedik alkalommal gyülekeztek össze augusztus 23. és 28. között gyakorló kántorok Fóton, a kántortovábbképző tanfolyamon. Idén ökumenikus orgonakurzus is kapcsolódott a programhoz.

Az orgonakurzus célja az volt, hogy megismertesse az *Organum Officians* című új kiadványt, amely minden felekezetben használható, kisorgonán is játszható, könnyű prelúdiumokat és fúgákat ad közre (részletesebben lásd a *http://kantorkepzo.lutheran.hu* weboldalon).

A kettős program vasárnap délután *Béres Tamásnak,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszéke docensének átfogó, teológiai és filozófiai mélységeket megjáró előadásával indult: *A Lélek nyelve és a nyelv lelke az istentiszteleten.* Rövid beszélgetés után *Bence Gábor,* a kántorképző igazgatója egyházzenész-nézőpontból szólt hozzá a témához: *A zene kultikus és praktikus szerepe a gyülekezetben.*

Este *Enyedi Pál,* a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszékének vezetője, az orgonás kötet egyik közreadója tartott zenehallgatással gazdagított történeti bevezetőt a liturgikus orgonazenéről.

Hétfőn délelőtt és délután, valamint kedden délelőtt a gyakorlati munkáé volt a főszerep. A résztvevők a kotta másik közreadója, *Bódiss Tamás* orgonaművész vezetésével mélyedtek el az egyes művek előadásában.

Folytatva a tavaly elkezdett jó gyakorlatot, kedden délután orgonanéző kirándulásra került sor. Idén is három hangszer fért bele a programba. A zuglói Páduai Szent Antal-templom (Bosnyák tér) és a zuglói evangélikus templom orgonáját a kántorok, Enyedi Pál és *Finta Gergely* mutatták be. *Fassang László* segítségével belekukkanthattak a résztvevők a Művészetek Palotája nagyszabású orgonájának műhelytitkaiba is.

Másnap a tanfolyam és egyházzenész-találkozó eseményeivel folytatódott a program. Fóthoz kötődő orgonisták nagyszabású ajándékot nyújtottak át az idén nyolcvanesztendős *Trajtler Gábornak,* a kántorképző évtizedeken át meghatározó orgonatanárának. Kihasználva a ház lehetőségeit, hogy öt orgona, több harmónium, pianínó, sőt spinét is rendelkezésükre áll, zarándoklatot állítottak össze *J. S. Bach Klavierübung* című gyűjteményének III. kötetéből, mely az istentisztelet liturgikus dallamait és *Luther* katekizmusénekeit dolgozza fel. Az adott művek előtt bibliai szakaszok és Luther *Kis kátéjának* részletei hangzottak el, valamint megszólaltak az énekek is. Az anyagot Finta Gergely állította össze, közreműködtek *Németh Csaba, Kinczler Zsuzsanna,* Bence Gábor, *Pál Diana, Mekis Péter, Wagner Szilárd, Ecsedi Zsuzsa, Simon Barbara, Barna Mária* és Fassang László. Ez a két óra minden jelenlévő számára intenzív szellemi, lelki és zenei élményt jelentett.

FOTÓ: PÓCS MIKLÓS

Trajtler Gábor köszöntése 80. születésnapja alkalmából

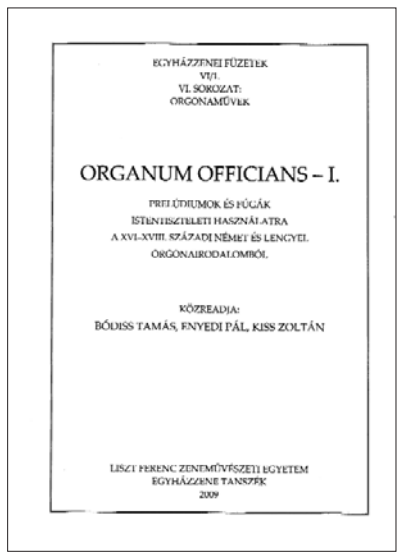

EGYHÁZZENEI FÜZETEK
VI/1.
VI. SOROZAT:
ORGONAMŰVEK

ORGANUM OFFICIANS – I.

PRELÚDIUMOK ÉS FÚGÁK
ISTENTISZTELETI HASZNÁLATRA
A XVI–XVIII. SZÁZADI NÉMET ÉS LENGYEL
ORGONAIRODALOMBÓL

KÖZREADJA:
BÓDISS TAMÁS, ENYEDI PÁL, KISS ZOLTÁN

LISZT FERENC ZENEMŰVÉSZETI EGYETEM
EGYHÁZZENE TANSZÉK
2009

Csütörtökön a három nyári tanfolyam előadói találkoztak egymással. Lehetőség nyílt szakmai kérdések megvitatására és baráti együttlétre egyaránt. Igen fontos, hogy a három csoport (Bence Gábor, *Abaffy Nóra* és *Kertész Botond* csapata) ne különüljön el egymástól, hanem nyitott legyen a másik sajátosságaira, értékeire.

A kántortovábbképző kitartó résztvevői minden délelőtt egyéni órákon is gazdagíthatták ismereteiket Bence Gábor, Ecsedi Zsuzsa és *Pócs Miklós* segítségével.

Az együtt töltött napokat zsolozsma-istentiszteletek keretezték (a GyLK rendjei szerint). A reggeli prima imádságok gyülekezeti körben zajlottak. Az esti imádságok (vespera és kompletórium) lelkészi szolgálatát Béres Tamás, *Mekis Ádám, Koczor Tamás* és *Wagner Szilárd* (aki a hét tematikáját is összeállította) vállalta. A hétfő esti ökumenikus vesperára a fóti református templomban került sor.

Az idei, pozitív tapasztalatok alapján felmerült az ötlet, hogy a többi felekezettel közös programokat érdemes volna folytatni. Így Fót remélhetőleg jövőre is vonzó lehetőségeket tud majd kínálni az érdeklődők számára.

■ Szo-la

Organum Officians – I. Prelúdiumok és fúgák istentiszteleti használatra a XVI–XVIII. századi német és lengyel orgonairodalomból. Közreadja: Bódiss Tamás, Enyedi Pál, Kiss Zoltán. Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszék, 2009. (Egyházzenei Füzetek VI/1.)

Ismét szakrális művészetek hete

Idén harmadik alkalommal rendezik meg a civil kezdeményezésből kibontakozó kulturális rendezvénysorozatot, a szakrális művészetek hetét, amely 2007-ben a *Városmisszió* részeként szerveződött. Az akkor még csak a főváros területére koncentrálódott programkínálat tavaly számos vidéki helyszínnel bővült, idén pedig már az ország határain túl is ingyenes események gazdag választékával várják az érdeklődőket.

A szervező Ars Sacra Alapítvány mindazok érdeklődésére is számít, akik egykor „jártak koncertre, színházba, de most nem tehetik. (…) Hívjuk azokat, akik hitüket veszítve nem mennek be már a templomba sem, akik nem találják az okát lelki békétlenségüknek, nehezen cipelik életük sok keresztjét, reményt sem találva a kiútra. (…) Jöjjenek, akik lelki-szellemi elcsendesedésre, felemelkedésre vágynak a rohanó világban, igaz értékeket keresnek a kultúrában, akik a szépre, jóra fogékonyak. Örömünket osztjuk most szét, egy-egy szeletével annak a megszámlálhatatlan *hit*-táplálta művészeti alkotásnak, melyek arról tanúskodnak, hogy él a *remény*!” – olvasható a programfüzet előszavában.

Az idei rendezvény a kulturális örökség napjainak (szeptember 19–20.) programsorozatához kapcsolódik, amelynek központi témájául ez alkalommal a szakrális tereket választották a szervezők. Így a részt vevő egyházi épületek olyankor is megnyitják kapuikat, amikor éppen nem zajlik bennük szertartás. (A részletekről a *wwww.oroksegnapok.hu* honlapon lehet tájékozódni.)

A III. szakrális művészetek hete teljes programkínálata nemcsak a megjelentetett programfüzetben olvasható, hanem elérhető a *www.szmh.hu* honlapon is.

A kiállítások iránt érdeklődők több fotó-, textil- és szoborgyűjteményi válogatást is megtekinthetnek. A muzsikaszeretőket változatos műfaji kínálattal várják a zenei rendezvények, orgonakoncerttől szakrálisdzsesszfesztiválon és hegedűesten át kórustalálkozókig. A prózai darabokat előnyben részesítők irodalmi estekre, hivatásos és amatőr művészek színielőadásaira, hitről szóló beszélgetésekre, egyházművészeti előadásokra látogathatnak el. A kisebbek több helyen vehetnek részt gyermekfoglalkozásokon.

Akik szívesen tesznek hosszabb-rövidebb sétákat, biciklitúrákat a szabadban, azok is találhatnak szeptember harmadik hetében kedvükre valót a szakrális hét szabadtéri programjai között. Több helyszín várja templomi és toronytúrával a betérőket. Filmbemutató és képmeditáció csakúgy szerepel a választható kulturális lehetőségek között, mint például a „lézeres templomépítkezés” 19-én, a nyitott templomok éjszakáján – a szervezők a Mária Magdolna-torony melletti romokon újra felépítik a volt budavári helyőrségi templomot.

A III. szakrális művészetek hete szeptember 19–27. között összesen hatvanegy helyszínen várja közönségét határon innen és túl.

■ Boda Zsuzsa

A hónap könyve – szeptemberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Keveházi László: „A kereszt igéjét hirdetni kezdtem” Sztárai Mihály élete és szolgálata

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 1950 forint.

http://bolt.lutheran.hu/ • E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

HIRDETÉS

Kedves Testvérem! Szeptembertől új csoportok indulnak Budapesten (VIII., XI., XVIII., XXII. ker.) és vidéken (pl. Szigetszentmiklós) a keresztény elváltak felkarolása és gondozása céljából. A kezdeményezés elnevezése: VálóHáló. Ha szeretnél többet megtudni, hívd a 20/770-3390-es telefonszámon *Endreffy Juditot.* Áldjon meg az Úr!

HIRDETÉS

Nyújtsd két kezd, érintsd meg a szíveket! – Párbeszéd szívtől szívig

A szeretet nyelve bennem él…

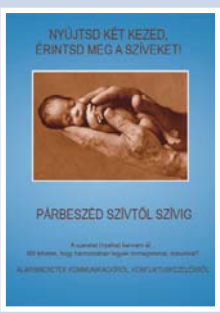

Mit tehetek, hogy harmóniában legyek önmagammal, másokkal? A megjelent DVD alapismereteket ad kommunikációról, konfliktuskezelésről elméletben és gyakorlatban mindenkinek. A film tartalmazza a fenti címen meghirdetett országos szakmai konferencia előadásrészleteit is. A DVD megtekintésével rálel az öröm körforgásában a szeretet nyelvére önmagában, és első lépésekben elsajátíthatja a kapcsolódást szívtől szívig.

Így lehet boldog az ember? Nézzük, hogyan is történt!

A DVD megvásárolható a Luther Kiadó könyvesboltjában (Budapest VIII. ker., Üllői út 24.) és a Huszár Gál könyv- és papírkereskedésben (Budapest V. ker., Deák tér 4.)

Rákosszentmihály–Sashalmi Evangélikus Egyházközség

Ezeréves a gyulafehérvári püspökség

Idén ünnepli millenniumát az 1009-ben *Szent István* király által alapított gyulafehérvári püspökség. A jeles évforduló kapcsán a római katolikus érsekség Szent Mihály-székesegyházában jártunk.

Abban a fenséges templomban, melyről kevesen tudják, hogy a magyarországi reformáció időszakától kezdődően több mint másfél száz esztendeig a protestánsoknak szolgált: előbb a Szentháromság-tagadó unitáriusok, majd a reformátusok tulajdonában volt. Az önálló Erdélyi Fejedelemség megszűntét, a Habsburg Birodalomba történő beolvadást követően az egyházi erővonalak is átrendeződtek, így 1716-ban ismét katolikus kézbe került.

Az erdélyi római katolikus hívők főtemploma a 11. században épült a gyulafehérvári várban. Ennek az első, háromhajós, félköríves apszisú templomnak is láthatjuk az idővel dacoló részleteit, így például a déli mellékhajóban a kör alaprajzú keresztelőkápolna félköríves szentélyét. A második, az elődjénél jóval nagyobb, keresztházas székesegyházat a 12–13. század fordulóján emelték, nyugati oldalán egy-egy toronnyal koronázva. Az 1500-as években északon a Várdai- és Lászai-oldalkápolnával bővítették.

Főoltára 1783–84-ben, copfstílusú szószéke szintén az utóbbi esztendőben, jellegzetes, aszimmetrikus délnyugati tornyának óraszerkezete 1894-ben készült. Az ezer esztendő tehát több építészeti stílus nyomát megőrizte: a román, a gótikus, a reneszánsz és a barokk elemek egyaránt felfedezhetők.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A szakrális tartalom és az egyházművészeti remekek mellett történelmi vonatkozásai is jelentősek. Külön ismertető tábla sorolja fel az itt eltemetett közel száz papi méltóság és neves történelmi személyiség nevét.

A síremlékek közt megtaláljuk a Hunyadi család tagjaiét: *Hunyadi Jánosét,* testvéröccséét, az ifjabb *Jánosét,* valamint Magyarország kormányzójának fiáét, a Budán kivégzett, tragikus sorsú *Lászlóét.* Az erdélyi hadi cselekmények velejárójaként elharapózó vandál pusztítás földi maradványaikat rég szétszórta, de szépen faragott sírköveik tovább erősítik a templom nemzetiemlékhely-státusát.

A székesegyházban helyezték örök nyugalomra *Szapolyai János* özvegyét, *Izabella* királynét, fiát, *János Zsigmondot,* az első erdélyi fejedelmet, valamint a Kassán elhunyt *Bocskai Istvánt.* A betörő török és tatár hordák *Bethlen Gábornak* és *I. Rákóczi Györgynek* a síremlékét is összetörték, de áttételesen mégis tovább élnek: ezekből készíttette 1658-ban *Mártonfi György* püspök az északi szárny két mellékoltárát.

■ Rezsabek Nándor

Evangélikus presbiterek országos t

► *Folytatás az 1. oldalról*

Fúvósaink az egész nap folyamán szolgáltak zenei aláfestéssel, többnyire az Evangélikus Kántorképző Intézet igazgatója, *Bence Gábor* vezényelte közös éneklésekhez.

Az ország mintegy háromszáz településéről érkezők már a találkozó helyszínéhez közelítve megtapasztalhatták a házigazda pestszentlőrinci–pestszentimrei gyülekezet önkénteseinek mindenre kiterjedő figyelmességét, hiszen az autósokat jól látható plakátok navigálták a modern, majd minden szempontból ideális feltételeket biztosító létesítményhez.

Kákay István Dezső, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodájának igazgatója maga is a vendéglátó gyülekezet presbiterként köszöntötte az egybegyűlteket, és látta el mintegy hét órán át a korántsem csupán a pódiumra lépők fel- és lekonferálásában kimerülő „színpadmesteri" feladatokat. Igaz, *Győri Gábor* esperes és helyi lelkésztársai vezetésével nagyszerű csapat segítette a találkozó zavartalan lebonyolítását. A narancssárga pólót viselő rendezőknek egyedül talán a két nagyméretű vászonra vetített álló- és mozgóképek érvényesülését lehetővé tévő optimális fényviszonyokat nem sikerült „beállítaniuk" az üvegtetővel is büszkélkedő sportcsarnokban…

A találkozót és résztvevőit köszöntötte *dr. Mester László,* a kerület polgármestere, valamint *Nánási József,* a pestszentlőrinci anyagyülekezet, illetve *Szabó József,* a pestszentimrei leánygyülekezet felügyelője is.

A már említett püspöki nyitóáhítat nem csak tartalmában volt szokatlanul provokatív; Gáncs Péter azonnal eldöntendő kérdéseket intézett a presbiteri közösséghez, melynek tagjai a regisztráláskor kézhez kapott – narancssárga előlappal és kék hátlappal nyomott – mappájuk megfelelő oldalának felmutatásával válaszolhattak igennel vagy nemmel…

Sárga, kék – igen, nem

Vitorlát fel!

Hogy az a helyzet, amelyben lelkészeinknek és presbitereinknek helyt kell(ene) ma állniuk, „nem túl rózsás", azzal egyházunk országos felügyelője szembesítette szolgatársait. *Prőhle Gergely* (kelenföldi presbiter) *Honnan hová, evangélikus egyház?* című, kivonatosan már az *Evangélikus Élet* szeptember 6-ai számában vázolt nagy ívű előadásának néhány „tétele" – miként az ebédszünetben elcsípett véleményekből kitűnt – többekre szinte sokkolóan hatott. Pedig az előadó csupán az elmúlt húsz év népmozgalmi adataival szembesített: nemcsak a keresztelések, a konfirmációk és a házasságkötések száma csökkent drasztikusan, de napjainkban még az elhunyt hozzátartozóik számára egyházi temetést igénylők is lényegesen kevesebben vannak, mint voltak 1990-ben.

A jó hír, amely miatt e gyászos helyzet ellenére is bizakodva tekinthetünk a jövőbe, az, hogy hívő emberekként pontosan tudhatjuk, mi-

Prőhle Gergely országos felügyelő

hez, pontosabban Kihez kell igazodnunk. Isten előtt is felelősséget vállaló, tudatos és jogkövető állampolgárokként emberközelben kell lennünk, láthatóvá kell válnunk a társadalom számára, és – ahogyan célkitűzésként az *Élő kövek egyháza – az evangélikus megújulás stratégiája* is megfogalmazza – egyházunknak a gyülekezetek szolidáris közösségévé kell válnia.

„A Szentlélek várásával egyidejűleg ideje felvonnunk a vitorlákat!" – biztatta cselekvésre presbiter testvéreit Prőhle Gergely.

A jó *presbiter* holtig tanul

A spirituális megújulás szükségességén és a gazdálkodási-szervezési fegyelem szigorúbb érvényesítésén túl a gyülekezet- és egyházépítéshez képzett, tudatos presbiterekre van szükség. Ezért az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) bibliaiskolája, az Evangélikus Hittudományi Egyetemen folyó akkreditált pedagógus-továbbképzés és a *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspök által elindított gyülekezetimunkatárs-képzés mellett egy új felnőttképzési forma bevezetésének lehetőségét is e találkozón vizsgálták meg és véleményezték a megjelentek. Tervezetét *dr. Fabiny Tibor* tanszékvezető egyetemi tanár, a Budai Egyházmegye – az EPOT előkészítésében is aktívan részt vett – felügyelője dolgozta ki; a dokumentum főbb pontjait – távollétében – *Győri Gábor* ismertette.

Az akár már 2010 őszétől beindítható képzés alapozó részében az *Ó-* és *Újszövetség* könyveiben mélyülnének el a hallgatók, valamint egyház- és gyülekezetismereti óráik lennének. A második év tematikájában olyan „tantárgyak" szerepelnének, mint a *Biblia olvasása és értelmezése; egyháztörténet és hitvallások; ökumenika; liturgika;* valamint *gyülekezetépítés és misszió.* A koncepció kidolgozója nem titkoltan a református testvéregyházban már évek óta működő presbiteri szövetség modelljét is szem előtt tartotta.

„Isten megtérést és teljes odaszánást vár tőlünk – hangsúlyozta a vetített képes tájékoztató végén Győri Gábor –, azt, hogy valóban felkészülten végezzük presbiteri szolgálatunkat."

Kérdések tengerében

Prőhle Gergely délelőtti előadása, valamint a presbiterképzés tervezetét ismertető tájékoztató után egy-egy fórumbeszélgetés volt hivatva górcső alá venni a főbb kérdéseket. E „kerekasztal-beszélgetések" nem kárhoztatták passzivitásra a hallgatóságot, a küzdőtéren és a lelátókon – egyházkerületenként – helyet foglalók sms-ben feltett kérdéseikkel, megjegyzéseikkel maguk is alakíthatták a pódiumon folyó polémiát.

A beszélgetéseket moderáló *Radosné Lengyel Anna* délelőtt *Győrfi Károly* vegyészmérnököt, az óbudai gyülekezet felügyelőjét, *dr. Fábri György* szociológust, *dr. Varga Gyöngyi* teológust, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docensét és Prőhle Gergelyt ütköztette a kérdésekkel. A délutáni „panel" még né-

Bence Gábor a gyülekezetre fülel…

pesebb volt: Varga Gyöngyi mellett *Hallgatóné Hajnal Judit,* a győri Péterfy Sándor Oktatási Központ igazgatója, Sárbogárdról *Böjtös Attila* nem lelkészi egyházi munkás, D. Szebik Imre nyugalmazott püspök, *Pálmai István* és *Garádi Péter,* a paksi, illetve a budaörsi gyülekezet felügyelője, továbbá *Végh Szabolcs* balatonszárszói presbiter, az ottani Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon igazgatója fejtette ki véleményét a témáról, és próbálta megválaszolni a nagy számban érkező kérdéseket.

Balról jobbra: Radosné Lengyel Anna, Győrfi Károly, Varga Gyöngyi, Fábri György és Prőhle Gergely

Bár a helyszínen arra sem volt esély, hogy a – lapunk e számának 13. oldalán hiánytalanul közölt – kérdések mindegyike elhangozzék, a Déli Egyházkerület felügyelőjeként mindkét témakörben jártas vitavezető jó érzékkel emelte ki a leginkább tárgyhoz illő felvetéseket.

A tárgyalt kérdések többsége a presbiterség fogalmára, a presbiterekkel szemben támasztott „követelményekre" (megtérés mint a tisztségvállalás feltétele, magától értődő részvétel az istentiszteleti alkalmon stb.), a presbiterek feladataira és – ezzel összefüggésben – a lelkész és a presbitérium közötti feladatmegosztásra vonatkozott.

A presbiter Krisztus követeként él és dolgozik, az evangélium titkát képviseli. Folyamatos kapcsolatban áll Jézussal, és engedi, hogy rajta keresztül a Szentlélek munkálkodjon. Fontos – egészítette ki Varga Gyöngyi és Győrfi Károly szavait Fábri György –, hogy a hívő keresztény életnek külső, a közösség által is jól látható jelei legyenek, mert az egyház társadalmi megítélését és presztízsét (szakszóval élve: bizalmi indexét) csak így lehet növelni.

Hogy a gyakorlatban ez mit jelent, arról megoszlottak a vélemények. A megszólalók közül többen is úgy fogalmaztak, hogy a presbiterek elsődleges feladata a gyülekezet anyagi bázisának megteremtése és a lelkész tehermentesítése az adminiszt-

találkozója – 2009. szeptember 12.

ratív, jogi, pénzügyi-gazdálkodási feladatok alól, míg például Garádi Péter amellett foglalt állást, hogy a korábban felsorolt teendőket a presbiteri tisztséget nem viselő gyülekezeti tagoknak kell elvégezniük, a presbitereknek pedig egyértelműen az evangélium terjesztésében kell aktív szerepet betölteniük, és a lelkész spirituális szolgálataiból kell részt vállalniuk.

A véleménykülönbségek a presbiterképzésre vonatkozó kérdésekben, illetve válaszokban is megmutatkoztak. Többen nehezményezték, hogy a tervezett képzésben nincs olyan blokk, amelyben gazdasági-pénzügyi ismeretekkel vérteznék fel a hallgatókat, s hogy a tanrend egyébiránt csaknem megegyezik az EKE bibliaiskolájának tanrendjével. Mások azt kérdőjelezték meg, hogy a presbiterek képzésének „központosított" formában kellene történnie.

Hogyan viszonyuljon a gyülekezet a lelkész válásához; hogyan alakul a hittanpénzek ügye; nem visszalépés-e az új liturgia, és rá lehet-e erőltetni a gyülekezetekre; költségvetésének hány százalékát költi misszióra az egyház; versenytársak-e a kisegyházak; milyen segítséget kapnak a lelkészek saját lelki egészségük megőrzéséhez – a legkülönfélébb témákban összesen több mint száz kérdést, üzenetet, hozzászólást fogalmaztak meg „nyilvánosan" is a találkozó résztvevői. Bár véleményük bővebb kifejtésére nem volt lehetőségük, néhány igen-nemmel megválaszolható kérdésben azért – a szavazólapként is funkcionáló mappák magasba emelésével – érzékeltetni tudták, hogy körükben merre billen a mérleg nyelve.

Balról jobbra: Radosné Lengyel Anna, Böjtös Attila, Garádi Péter, Hallgatóné Hajnal Judit, D. Szebik Imre, Végh Szabolcs, Varga Gyöngyi és Pálmai István

Példaképei a nyájnak

Az útra bocsátó elnök-püspöki áldás előtt hetilapunk szerkesztőinek játékos meglepetését ígérte a program. A *Zákeus Médiacentrum* négy évvel ezelőtti, az EvÉlet-napra készített rövid klipjének levetítése után *Boda Zsuzsa* szerkesztőségvezető elsőként a Luther Kiadó igazgatóját szólította a pódiumra. *Kendeh K. Péter* igen vonzó, ám némiképp valóban meglepő előfizetési ajánlattal rukkolt elő: lapunk árából jelentős árkedvezményre számíthatnak mindazok, akik presbitertársaikkal egyetemben úgy döntenek, hogy 2010-től együtt, egy címre rendelik meg az *Evangélikus Életet. (Ez irányú szándékukat a presbitériumok november 30-ig jelezhetik kiadónknak.)* S hogy mi ebben a „meglepő"? Nos, ha a presbiter saját – nevére szóló – példányáért minden héten kész a gyülekezet központi címére „zarándokolni", nagy valószínűséggel folyamatosabban látogatja majd az istentiszteleti alkalmakat, folyamatosan szoros kapcsolatban marad lelkészével, presbitertársaival is…

Lapunk törekvésével összhangban *T. Pintér Károly* főszerkesztő két, a személyes, illetve a kollektív bizonyságtétel fontosságát hangsúlyozó rövidfilmmel kívánta „felrázni" az ekkor már több mint két órája egy helyben ülő gyülekezetet, majd egy közösen énekelhető hitvallás megszólaltatásához kérte a presbiterek és a jelen lévő muzsikusok segítségét. Az előzetes próbalehetőség híján igencsak kockázatos vállalkozás sikerében a legfőbb érdem Bence Gábor karnagyé, nem utolsósorban pedig az *„Adjátok régi hitem, mert csak az jó nekem"* refrénű spirituálé kottájával aznap reggel megismerkedő fúvósoké. A „jam sessionbe" torkollt igazi öröméneklésbe-zenélésbe – mások mellett – Győri Gábor, *Győri János Sámuel* és Prőhle Gergely is bekapcsolódott, így a finálé némiképp feledtetni tudta, hogy a fényviszonyok miatt a videoklipek viszont nemigen tudtak „érvényesülni" a vásznon. *(T. Pintér Károly nem véletlenül hívta fel a figyelmet egyházunk internetes portáljára: a* http://www.evangelikus.hu/aktualis/maradjanak-velunk-2013-az-evangelikus-elet-jatekra-buzditotta-a-resztvevoket/ *címen most azok az internet-hozzáféréssel rendelkezők is megtekinthetik az EvÉlet-óra filmanyagát, akik a helyszínen sem láthatták…)*

„Adjátok régi (ősi) hitem…" – énekelték a pódiumon is az élő hitre jutás elementáris élményéből újra és újra erőt meríteni vágyó presbiterek és lelkészek

Útravalóul *Ittzés János,* egyházunk elnök-püspöke *Péter első leveléből* a presbiterek és ifjak intését (1Pt 5,1–4) helyezte a gyülekezet szívére: *„A közöttetek levő presbitereket tehát kérem én, a presbitertárs és Krisztus szenvedésének tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese: legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyerészkedésből, hanem készségesen; ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak. És amikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koszorúját."*

■ Vitális Judit

Monológ a margón

(Kanczler Klára monori presbiter)

Csodálatos volt ennyi emberrel együtt imádkozni! És hogy a délutáni játékos meglepetésben pont *Nickről* (Nick Vujicic *szerb származású ausztrál fiatalember végtagok nélkül született, de így is teljes értékű életet él – a szerk.)* néztünk meg egy kisfilmet… Néhány nappal ezelőtt – amikor elesettségemben a *„Ne félj, mert megváltottalak"* (Ézs 43,1) ige kapcsán keresgéltem az interneten – bukkantam rá a történetére. Akkor is és most is nagy hatással volt rám. Van kezem és lábam, van egy nagyszerű családom – ha ő fel tudott állni…

Régebben szerettem volna képviselő lenni a lakóhelyemen, és csalódott voltam, amiért nem sikerült. Amikor felkértek arra, hogy presbiter legyek, akkor döbbentem rá: mi lehetne nagyobb-megtisztelőbb dolog annál, mint Istent képviselni!?

Időnként túlságosan türelmetlen vagyok, és azt szeretném, ha munkánk gyümölcsei most azonnal beérnének. Máskor elbizonytalanodom, hogy vajon jól végzem-e a feladatomat, de ilyenkor mindig kapok valamiféle megerősítést – egy igét vagy néhány kedves mondatot –, ami átlendít a holtponton. Mert igenis csinálni kell!

A találkozón sok szó esett arról, hogy mi a lelkészek és mi a presbiterek feladata. Bevallom, amikor azt mondták, hogy a presbiterek *többet* tehetnének, először kicsit sértve éreztem magam, mert úgy érzem, elég sokat dolgozom a gyülekezetemért. Aztán belegondoltam, milyen különbözőek az egyházközségeink. Van, ahol „elég", ha a presbiterek lelki szolgálatokat látnak el, mert van más, aki tud segíteni, mondjuk, a festésben-mázolásban. De van olyan is, ahol a presbitereknek – a lelkészükkel együtt – igenis meg kell küzdeniük a mindennapokkal, és szinte minden feladatot ők kell, hogy elvégezzenek. Természetesen a lelki szolgálat segítése lenne az elsődleges „megbízatásuk" – de ha épp arra van szükség, akkor egy presbiter is nyugodtan söprögethet.

A sok probléma hallatán kicsit megriadtam, de mivel gyermekevangélizációval foglalkozom – Isten ezt a feladatot helyezte a szívemre –, erőteljesen bízom benne, hogy ha meghallgatjuk az Úr szavát, és igenis megtartjuk azt, hogy *„engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket"* (Mk 10,14), akkor nem fogunk elveszni.

Az együttes kereszthordozás a legfontosabb. Ne várjuk azt, hogy minden csodálatos legyen, hiszen az Úr Jézus is nagyon sokat szenvedett. Ha tetszik, ha nem, nekünk is vinni kell a keresztet.

■ *Lejegyezte:* V. J.

FOTÓK: MÉSZÁROS GÁBOR

HIRDETÉS

Szeptember 20-án, az összegyülekezés napján a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja a békásmegyeri templomba (cím: 1038 Budapest, Mező u. 12., tel.: 1/368-6118) híveit és barátait. Délelőtt 10 órakor az istentiszteleten *Csepregi Zoltán* prédikál. Közreműködik *Geszti Petra* énekművész. Délben ebédre várjuk vendégeinket. Délután 14 órakor *Fahidi (Pusztai) Éva* és barátai beszélgetnek a szerző *Anima rerum* című művéről, a templomban látható *„Buchenwald elfeledett asszonyi”* című kiállításhoz kapcsolódva. A beszélgetés előtt Geszti Petra és zenész barátai három genocídium emlékét idézik fel énekeikkel. Fahidi Éva könyvét és a kiállítás katalógusát a jelenlévők a helyszínen megvásárolhatják. Az egyházközség minden alkalma ingyenes, önkéntes adományaikat jó szívvel fogadjuk.

HIRDETÉS

A Bibliai Házassággondozó Szolgálat (BHSZ) gyakorlatorientált képzést hirdet a házassággondozás gyülekezeti szolgálatára elhívást kapott házaspárok számára.

A képzés célja, hogy a házaspár felkészítést kapjon önálló gyülekezeti csoport vezetésére (biblikus elméleti ismeretek hiteles átadása, gyülekezeti csoport vezetése).

A képzés három részből áll: őszi háromnapos hétvége (2009. október 22. este – 25. dél); tavaszi háromnapos hétvége (2010. március 11. este – 14. dél); gyakorlat a BHSZ nyári házaspári hetén (egyedi egyeztetéssel).

A képzésen részt vevők a gyakorlat végén a BHSZ oklevelét kapják meg. Jelentkezni az info@bhsz.hu e-mail címen, illetve a Bibliai Házassággondozó Szolgálat, 1530 Budapest, Pf. 19. postacímen lehet. További részletek a honlapunkon olvashatóak: *www.bhsz.hu.* Információ: *Nemeskéri Pál* (20/919-3518).

HIRDETÉS

Szoboravató ünnepség
Sztehlo Gábor emlékére

„Közben a saját lelkiismeretem sem hagyott nyugodni: hogyan mutatod meg a magad életével, hogy igenis van Isten, él és uralkodik?” (Sztehlo Gábor)

Sztehlo Gábor evangélikus lelkész születésének 100. évfordulóján, szeptember 25-én, pénteken 14 órakor Budapesten, a Deák téren felállítjuk *Vígh Tamás* szobrászművész alkotását.

Az ünnepi megemlékezést a Deák téri evangélikus templomban tartjuk (1052 Budapest, Deák tér 4.). Igét hirdet *Keveházi László* lelkész. Az istentisztelet liturgiáját *Ittzés János, Gáncs Péter* és *Fabiny Tamás* püspökök végzik. Előadást tart *Merényi Zsuzsanna* tanár, beszédet mond *Schweitzer József* nyugalmazott országos főrabbi, *Prőhle Gergely* országos felügyelő, *Rogán Antal* polgármester, *Horváth Ádám* rendező és *Donáth László* lelkész. Énekel a Deák Téri Evangélikus Gimnázium énekkara, vezényel *Bence Gábor. Olivier Messiaen Acte de Foi (Hitvallás)* és *La Source de Vie (Életforrás)* című művét, valamint *Johann Sebastian Bach G-dúr fantáziáját Pétery Dóra* játssza orgonán.

A szobrot a lelkész gyermekei, *Sztehlo Ildikó* és *Sztehlo Gábor,* valamint *Breuer Katalin* gyülekezeti felügyelő leplezik le.

Szeretettel hívjuk erre az ünnepi alkalomra és az azt követő szerény fogadásra.

Magyarországi Evangélikus Egyház
Sztehlo Gábor Alapítvány
Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség

„Az igét édesapámtól kaptam, és én is továbbadtam”

Négy generáció, 122 év a cinkotai szószéken • Beszélgetés Blatniczky János nyugdíjba vonult lelkésszel

▶ ***Blatniczky János* lelkipásztor felmenőit követve választotta az evangélium szolgálatát: a családban ő a negyedik generáció képviselője a szószéken. Nem érezte sosem tehernek ezt az örökséget, de tudatában volt annak, hogy a cinkotai gyülekezetben a hívek óhatatlanul összehasonlíthatják szolgálatát az apai ág lelkészeiével. Cinkotán született, ott kapta élete fordulóin az áldást, és – több gyülekezeti szolgálati hely után – tizennégy évet töltött a középkori alapokra épült, egyedi atmoszférával bíró templom parókus lelkészeként. Nyár végi stafétabot-átadása alkalmával kértük beszélgetésre.**

– Milyen érzések, emlékek, gondolatok jártak lelkész úr fejében, szívében a búcsú-istentiszteleten, szeretett cinkotai templomában?

– Nagyon megható volt felmenni a szószékre – talán a hangomon is érezhető volt a meghatottság. Családunkban én vagyok a negyedik generációs szolgálatvégző itt, Cinkotán. Édesapám, nagyapám, dédapám pásztorolta a gyülekezetet, összesen százhetvenöt éven át, az én itt töltött éveimet is hozzáadva pedig összesen százhuszonkét évet töltöttünk el Isten kegyelméből ennek a templomnak a szószékén. Számomra az „ország temploma” nem a Deák téri, hanem a cinkotai. Ezt a búcsú-istentiszteletemen jelen lévő püspök is megértette, hiszen annak idején a pesti evangélikusok is ide jártak.

– Százhuszonkét év, négy generáció: kivételes kegye az Úristennek... Személyes életútjának állomásai is mind idekötik?

– Igen. Itt kereszteltek, itt konfirmáltam, itt szenteltek lelkésszé, házasságomat is itt áldották meg, és „természetesen” *János* fiam is itt kapta az áldást a lelkészi hivatásba indulásakor. Egyik fiam és egyik leányom esküvője… minden szál ehhez a szent helyhez fűz. Hálás vagyok, hogy szolgálatom tizennégy évét – és a kezdetkor tíz hónapnyi segédlelkészi időt – itt tölthettem, és tehettem valamit a templomért, épségéért, szépségéért, a gyülekezeti házért, a gyülekezet közösségéért.

– Könnyebb vagy nehezebb atyai lelkészelődök nyomdokába lépni?

– Biztos, hogy nem könnyebb. Amikor az ember mögött ilyen családi háttér – három szolgálattevő generáció – van, az óhatatlanul összehasonlításra késztet, és ki ne szeretne ősei méltó utódjaként szolgálni? Elődeim is évtizedeket töltöttek itt, a gyülekezetben sokan emlékeztek még édesapám, nagyapám lelkészi szolgálatára. Én a magam adottságaival igyekeztem egész életemben helytállni a rám bízottakért.

– Kérem, szóljon néhány szót a „szíve közepe Cinkota” előtti szolgálatairól is, hiszen az út, amely ide vezetett, úgy tudom, szintén szép volt.

– Cinkota előtt Kerta, Veszprémgalsa és Maglód voltak a szolgálati helyeim. Mindegyikről szívesen őrzöm munkatársaim emlékét, csodálatos embereket kaptam az elvégzendő feladatokhoz. A leghosszabb időt – tizennyolc évet – Maglódon töltöttük. Itt ezek voltak a renoválás, az építkezés, a felújítás és gyülekezetépítés évtizedei. Énekkart vezettem, ami nagy örömet szerzett mindig. De hadd említsem meg segédlelkészi éveimet is, amelyeket *Balikó Zoltán* mellett tölthettem: jó iskola volt,

FOTÓ: BODA ZSUZSA

komoly töltekezés, elmondhatatlanul sokat kaptam tőle.

– Valaki súgott nekem, hogy a zenéről feltétlenül beszélgessek Önnel…

– Úgy szoktam mondani, hogy amolyan „botcsinálta karvezető” vagyok. Amit tudtam, azt teológus koromban *Weltler Jenőtől* tanultam a *Lutherániában.* Ott énekeltem öt éven át, s lett a karvezetés, az ének, az orgona, a zene az életem legszebb része. Ott ismertem meg a *h-moll misét,* a *János-passiót… Trajtler Gábor* tanítványaként orgonálni is tanultam, és amint középiskolás koromtól egy-egy gyülekezetben lehetőségem nyílt énekkart létrehozni, azonnal belefogtam.

Sosem felejtem el, az egyik énekkari találkozó után, értékelve a kórusokat, ezt mondta Trajtler Gábor: „Volt itt egy falusi kórus, kemény, erőltetett hanggal, de – ránk mutatva – a maguké is egy falusi kórus, mégsem volt kemény, erőltetett, hanem szépen, tisztán szólt.” Ennél nagyobb elismerést nem is kaphattam volna. A kórusnak szólt persze, de az én szívemet is meghatotta a dicséret.

– No és amikor megszólalt az az orgona, amelyet lelkész úr saját kezűleg javított meg? A teológián ugye akkor sem volt ilyen tantárgy... Honnan volt érzéke a hangszerek királynőjének megszólaltatásához, javításához?

– Már teológus koromban javítgattam, az első jelentős munka a kertai orgona megszólaltatása volt. Nem volt kántor, nem volt, aki fújtasson, se villanymotor, se pénz – hát meg kellett oldanom. Volt egy kis motorom, konstruáltam egy ventilátort, hangszigeteltem, s attól kezdve az istentiszteleten felmehettem a kezdő- és a főének eljátszásához, majd vissza a szószékre igét hirdetni. Nem mellesleg gyakorlási lehetőséget is nyújtott ez a helyzet, mert nagyon szeretek orgonálni. Ahogy már említettem, szintén Trajtler Gábornak köszönhetem, hogy így megszerettem ezt a csodálatos hangszert.

– S a lelkészi pályán ki az, akit példaképének tart, akire mindig felnézett?

– Édesapámat. Nyilvánvalóan az ő hatására lettem lelkész. A gimnázium utolsó évében sokat vacilláltam, hogy mérnöki pályára menjek-e vagy lelkészire. A technikai-mechanikai érdeklődésem viszont megmaradt, és ez minden gyülekezetben hasznosnak bizonyult az építkezések, felújítások során.

– Szóval ez a talentum sem „veszett kárba”...

– Valóban, ez a készség mindig jól jött, de alighanem ezt is édesapámtól örököltem.

– Amikor száznyolc évről és négy generációról beszélünk, akkor még nem adtuk hozzá az utánpótlást: János fia is lelkészi szolgálatban van immár tizenkét éve. Örömmel fogadta pályaválasztását, vagy inkább óvta tőle?

–Egészen váratlan volt, mert eleinte nem akart lelkész lenni. Örültem neki, és ugyanakkor féltettem is. A rendszerváltáson inneni években még nem lehetett tudni, milyen nehézségek várnak egy fiatalra ezen a pályán. S ettől én apaként féltettem. Egy lelkészcsaládban azért nem törvényszerű, hogy a fiú is lelkész legyen. Persze, hogy érik a papgyerekeket szolgálatra indító hatások, de a nehézségeit is gyerekkoruktól látják. Emlékszem, hányszor mondta nekem az édesapám: „Csak hallgass, és szolgálj tovább!” Ez volt a korszak túlélési technikája. No, ezért féltettem. De boldog vagyok, hogy János fiam megtalálta a helyét, és így nem szakadt meg a lelkészgenerációk sora a családban.

– Nyolc éve épült parókiát, gyönyörűen felújított templomot, vadonatúj gyülekezeti házat adott át utódjának – Vető Istvánnak – Cinkotán. Tiszteletre méltó, hogy valaki a jövőnek építkezik…

– Minden gyülekezetben építkeztünk; Kertán átépítettük a parókiát, Maglódon új szolgálati lakást és gyülekezeti termet építettünk. Ahhoz, hogy egy gyülekezet lelkileg épülhessen, olyan helyek kellenek, ahová a tagjai szívesen mennek, ahol jól érzik magukat. Ami nem nedves, dohos, nem omlik a vakolat, nem huzatos. *Luther Mártonnak* tulajdonítják a mondást: „Ha tudom, hogy holnap az úr Jézus visszajön, ma még ültetek egy almafát.” Ma még ültetek egy gyümölcsfát – ez így működött bennem is. A templom felújításakor – a vizesedés megszüntetésekor – nem remélt kincsre bukkantunk: a középkori védőfal maradványaira és a szintén középkori sekrestyére, amelyről senki sem tudott. Szimbolikusan azt üzeni a nyolcszáz éves habarcs, ami máig összetartotta a köveket: mi az alapokra építkezhetünk, amelyet az ősök leraktak. A hitet is erősítik az ilyenek…

– Melyik ige kísérte végig az életén? Mi az az igei alap, amire Ön építkezhetett?

– Szentelési igém az egyik: *„Jó dolog, hogy kegyelemmel erősíttessék meg a szív.”* A másikat édesapámtól kaptam: *„Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.”* Ezzel áldott meg lelkésszé szentelésemkor. Kertai, maglódi beiktatásomkor is ezzel indított tovább. Ő is úgy „kapta”, ez volt a legkedvesebb igéje, továbbörökítette nekem, s most már én is ezt adom tovább. Ennek az igének az igazsága kísért végig egész szolgálati utamon, s valahányszor megáldhattam a szolgatársakat – a saját fiamat is –, ezt a páli igét adtam áldásként.

■ K. D.

Lelki megújulásom a háború utáni ébredésben

■ Szenczi László

Bizonyára sokan vagyunk, akik hisszük: Isten elhozza népünk számára a lelki ébredést. Ezért annak egykor megtapasztalt csodálatos lelki megújító erejéről szeretnék bizonyságot tenni.

1951 márciusában áldott evangélizációs héten vettem részt Ambrózfalván és Szegeden, hogy lelkileg megerősödjem, és legyen erőm a szegedi egyetemi évek „kereszttüzeiben" való helytálláshoz.

Ambrózfalván *Sréter Ferenc* volt az igehirdető az evangélizációs héten. Többen minden este kerékpárral mentünk Tótkomlósról, hogy részesei legyünk az igehirdetés áldásainak. Az ott elhangzottakat feljegyzésekben rögzítettem, és ezek a morzsák még ma is áldásul szolgálhatnak sokak számára, ezért igyekszem közreadni ezeket a gondolatokat.

Az igehirdető arról beszélt, hogy minden kérésünk őelőtte van (1Ján 5,15), de Isten nem mindig hallgatja meg. Miért? Mert nem jót vagy nem jól kérünk tőle. Az első dolgot nem az első helyre tesszük, nem lelkieket kérünk, ami elsősorban fontos lenne számunkra. Sokszor kénytelen e világi dolgokat elvenni, hogy megadhassa az ennél fontosabb lelkieket. Várja, hogy meddig kell még szorongatni népünket, hogy odaadhassa neki a legdrágábbat, és képesek legyünk azt elfogadni. A gondviselésből még nem következik az üdvösségünk. Sokszor azt bünteti az Úr, akit szeret. Egyformán felhozza napját mind a jókra, mind a gonoszokra. Ha valakinek nagyon jól megy a földi sorsa, nincsenek hiányai, igen jól érzi magát e földi életben, nincs gondja, baja (de csak látszólag), akkor félő, hogy Isten végleg levette kezét róla.

Isten nem hallgatja meg imánkat, mert mi sem hallgatjuk meg őt (Zak 7,11). Milyen fordított kereszténységünk van: mi szeretnénk Istent irányítani, tanácsolni, miképpen lesz jó nekünk, hogyan tegyen velünk. Mi azonban őt nem hallgatjuk meg. Az nem tetszik, ahogy ő akarja, pedig az van a mi javunkra. Nem hallgatja meg az imánkat, mert bálványaink vannak. Ha mégis meg akar hallgatni, kénytelen elvenni a bálványokat.

Egy tanulságos példát is említett az evangélizátor. Egy anya orvoshoz viszi a gyermekét. Nagyon félti, kéri az orvost, csak édes orvosságot adjon neki. Az orvosság nem használ. Visszamegy az orvoshoz, s most már engedi, hogy keserűt is adhat neki. Ez sem használ. Kétségbeesetten fut újra az orvoshoz, és rimánkodik, hogy tehet vele, amit csak akar, megoperálhatja, injekciókat adhat, csak az életét mentse meg. Így van Isten is velünk. Először szelíden, majd keményebben ostoroz, míg végül nem kímélve semmit, büntet, csakhogy megmentsen az örök élet számára. Képes összetörni, megalázni, de szeretetből, kegyelemből.

Az evangélizáció nagy hatással volt rám. Végiggondoltam addigi életemet, felrémlettek a bűneim, és észrevettem, hogy nem vagyok olyan jó, amilyennek képzeltem magamat. Még akkor sem, ha naponta olvastam is a Szentírást, de Istennek általa közölt figyelmeztetéseit nem vettem komolyan, olvasását csak felületesen, csupán megszokott teendőmnek tartottam. Így Istennel való kapcsolatom felületessé vált, az ige nem lett élővé számomra. Éreztem, hogy ezen sürgősen változtatnom kell. Ehhez kértem a segítséget mennyei Atyámtól.

Arra indított, hogy egy szegedi evangélizációs sorozaton vegyek részt zsúfolt egyetemi elfoglaltságom ellenére is. Valóban mindennap ott is voltam. Nem bántam meg, mert ez a naponként megismétlődő találkozás Istennel sok további bűnömre is rámutatott.

Ráébredtem arra, hogy milyen vagyok. Nem kellett az ige sem igazán. Irtóztam tőle, mert mindig fájó sebeket szakított fel, amikor belenéztem. Eljutottam a kétségbeesésig. Nem is tudtam, mi van velem. Csak így mondtam másoknak: nem ismerek magamra. Befelé fordultam. Elzárkóztam mindenkitől és mindentől. Így akartam enyhíteni a kínt. Nem sikerült. Ekkor Isten csodálatos szeretetével megkeresett magányomban, és szelíden megfogta a kezemet.

A Gal 5,19–21-ben felsorolt bűnök közül különösen az irigység, a patvarkodás, a versengés szorítottak nagyon. Isten nem engedte, hogy így éljek tovább. Naponként odavezetett, és erőt adott hozzá, hogy mindig ott legyek a heti alkalmakon, ahol aztán levetkőztetett teljesen.

Az evangélizáció Jn 1,49 versével folytatódott – *„… láttalak téged…"* Az Úr látott mindent az életemben. Minden magamban rejtegetett bűnt. Amelyek nyilvánvalóak voltak, azok még valahogyan magyarázhatók azzal, hogy én ilyen természetű vagyok, nem tehetek róla; de a belső, titkos bűnök, ezeket csak ő látja. Ez borzasztóan hangozhat, de így van jól.

Madagaszkár szigetén – mondta az evangélizáló lelkész – az egyik jelentés szerint a lakosság 15 százaléka él az úrvacsorával. Ugyanakkor Szegeden még egy százalék, sőt annak a fele sem. Elmondta, hogy milyen a kereszténységünk. *Gandhi* annak idején azt mondta, hogy neki Jézus kell, de az európaiak kereszténysége nem. Közülük arra sokan gyáváK, hogy megtagadják Krisztust, de úgy bűnözni, úgy irigykedni, úgy civakodni, úgy paráználkodni, úgy gyűlölni senki sem tud, mint az európai keresztények. Sem hideg, sem hév – langymeleg kereszténység. Azt hiszi, van Istene, holott nincs. És a bűn úgy marokra szorítja a szívüket, hogy kiprésel belőle minden szeretetet, alázatot, szelídséget, hálát… A bűn kilúgozza a gondolatainkat, és marad a szenny, a piszok. Az egész gondolatvilágot úgy meg tudja rontani, hogy azután az ember már nem különb az állatnál. Isten ebben a romlásban és mások megrontásában akar megállítani.

Belém markolt az a gondolat is, hogy nem lehet egyedül bűnözni, mert az én bűneim másokat is megrontanak, távol tartanak, elidegenítenek Istentől. Ó, hány lélek riadt el, maradt éhesen, vagy éppen botránkozott meg rajtam! Ilyenkor feltör az ember szívéből: mit lehet most már tenni? Van mentség? Van segítség?

Van, Jézusnál. Térj meg!

A következő napon Lk 18,13 került sorra: *„Isten, légy irgalmas nékem, bűnösnek!"* Légy irgalmas nékem, szakadt fel belőlem is a kérés. Amikor már összeroskad az ember, kétségbeesve csak ennyit mond: megadom magam. Akkor jön Isten a kegyelmével, és az ilyen megadott életeket magához veszi. Uram, én most már nem mehetek sehová se, nincs helyem rejtőzködni, ismersz, látsz. Mit tegyek, mit tehetek…? Uram, megadom magam a te kegyelmednek.

Azután Isten szólt Mt 9,13 által: *„Irgalmasságot akarok és nem áldozatot. Mert nem igazakat hívogatni jöttem, hanem a bűnösöket a megtérésre."* Most már nincs szavad őellene. Várod őt, mert irgalmasságot akar. Vedd észre, hogy amikor kiáltoztál Isten ellen, amikor szégyenteljesen a bűnben voltál, akkor a sátán akarata volt az. De Jézus győzött, és kegyelmével elfogad téged. Valóban el is fogadott, megújította az életemet.

Csupán néhány gondolatot ragadtam ki a délvidéki ébredési mozgalom evangélizációiból, amelyek akkor helyreigazították lelki életemet, megújulást és megerősödést jelentettek számomra. Újra teljes szívvel és lélekkel igyekeztem az igével naponként táplálkozni, keresni, kutatni és cselekedni az én Atyám parancsait, megújult lélekkel igyekeztem szolgálni őt. Ezért magam is részt vettem a tanyai missziói szolgálatokban a nyári szünidőben.

Ezek az alkalmak voltak számomra a legáldottabbak, melyek szorossá tették szövetségemet az én megváltó Jézus Krisztusommal. Ez adott erőt az egyetemi éveim sikeres befejezéséhez. Hálatelt szívvel gondolok ezekre az alkalmakra, és kívánom, hogy népünk szorongattatott helyzetében lelki megújulást hozzanak el ma is. Könyörögjünk érte!

Hiába szól az ige?

Minden istentiszteleten halljuk: „Boldogok, akik hallgatják és megtartják Isten beszédét." Ez Jézus szava, ezért igaz. De hogyan fest ez a gyakorlatban? A templomba járók szívesen hallgatják az igét, csak a megvalósítással van baj. Hogy ez nem is olyan könnyű, azt alighanem tudjuk, de a következő két példa elmélyítheti ezt a tudásunkat.

Közvetlenül a háború után, még 1945-ben Szegeden kezdtem első segédlelkészi szolgálatomat. A járdán néhol erre az odameszelt furcsa feliratra lettem figyelmes: „Járj mezítláb!" Aztán hallottam, hogy egy lelkes fiatalember ezzel a jelszóval akar mozgalmat szervezni, és köztéri előadásokat is tart ebből a célból. Én nem vettem részt ilyenen, de hallottam, hogy egy alkalommal nagy hallgatóság előtt hosszasan fejtegette a mezítláb járás egészséges és igen hasznos voltát. Figyelemmel hallgatták, talán meg is tapsolták. Az előadás végén felszólította az embereket, hogy akkor most vessék le a cipőjüket. Az emberek azonban mind cipőben mentek tovább.

Így történt-e vagy nem, nem tudom. De mi történik ma? Vége az istentiszteletnek. Az emberek a kijáratnál mosolyogva fognak kezet a lelkésszel dicsérve a szép igehirdetést. De vajon hányan vannak, akik „levetik a cipőt"?

A másik példa még jobban az elevenünkre tapint. Ki-ki ellenőrizheti saját magán. Ezt a történetet egy német naptárban olvastam.

„Legfontosabb a türelem" – mondta egy férfi a barátjának, amikor azt egy magas hivatal vezetésével bízták meg. A barát megígérte, hogy megfogadja a jó tanácsot. „Ne felejtsd el – ismételte a férfi –, legfontosabb a türelem." Barátja egyetértően bólintott. A férfi harmadszor is megerősítette: „Az a legfontosabb, hogy az ember sose veszítse el a türelmét." Erre a barátja bosszankodva kifakadt: „Hát gyengeelméjűnek tartasz engem?! Hagyj már békében az ostoba fecsegéseddel!" „Na látod, máris elvesztetted – szólt a férfi –, pedig háromszor is megmondtam neked, hogy a türelem a legfontosabb." (*Neukirchener Kalender*, 2009. augusztus 18.)

Mosolygunk ezen a történeten, vagy egy kicsit magunkra ismerünk benne?

Ne szóljon hiába az ige!

■ Marschalkó Gyula

HETI ÚTRAVALÓ

Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok. (1Pt 5,7)

Szentháromság ünnepe után a 15. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi gondviselő Istenünk szeretetét hirdetik, s figyelmeztetnek: csak egy urat lehet szolgálni. Nekünk, a keresztény hitet vallóknak „mindennél jobban kell Istent félnünk, szeretnünk és benne bíznunk" (Kis káté). „Áldott az Úr, napról napra gondoskodik rólunk szabadításunk Istene." (Zsolt 68,20; LK) Ne csak aratási hálaadó ünnepen jusson eszünkbe, milyen jó hálát adni az Úrnak, de mindenkor: „Keressétek először az Isten országát és az ő igazságát, és mind hozzáadatnak nektek ezek, alleluja!" (GyLK 731) Urunk *Hegyi beszédében* háromszor figyelmeztet: *„Ne aggódjatok* – mert ez hitetlenség Istennel szemben, ő gondot visel rólunk –, *és ne mondjátok: Mit együnk? – vagy: Mit igyunk? – vagy: Mit öltsünk magunkra? Mindezt a pogányok kérdezgetik."* (Mt 6,31–32) *Luther* szerint: „Gondját a keresztyén ember szívével együtt az Isten vállára veti. Néki van hozzá jó erős válla, hogy elhordozhassa. Hiszen neked is azt ígérte, hogy minden gondodat, terhedet elhordozza." – Mindet odaadtad? Vezérigénkben Péter is felszólít erre a gondtalanságra, de alázatosságra és józan vigyázásra is, *„mert ellenségetek, az ördög mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kit nyeljen el: álljatok ellene a hitben szilárdan!"* Senki sem szolgálhat két úrnak! Újjászült gyermekeit a minden kegyelem Istene megerősíti: *„Övé a dicsőség és hatalom örökkön-örökké."* (1Pt 5,8–9.11a) A gyülekezet gondoskodását köszöni meg Pál: *„Tudok szűkölködni és tudok bővölködni is"* – *„Mégis jól tettétek, hogy közösséget vállaltatok velem nyomorúságomban."* (Fil 4,12.14) S a tévtanoktól és pénzimádattól minket is óv, mert *„valóban nagy nyereség a kegyesség megelégedéssel".* Amin a te szíved csüng, az a te istened; mert *„minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltévelyedtek a hittől. Te pedig, Isten embere, kerüld ezeket."* (1Tim 6,6.10.11) Pál gondviselő Istene szavának hitt, s útitársait bátorította: *„Egyetek, mert az is megmenekülésetek szolgálja. Mert közületek senkinek sem esik le egyetlen hajszál sem a fejéről."* Így történt, s *„mindnyájan szerencsésen kimenekültek a szárazföldre"* (ApCsel 27,34.44). Mária és Márta története arra tanít, hogy *„kevésre van szükség, valójában csak egyre"* (Lk 10,42). Mindnyájunknak az Úr Jézusra van szüksége: miért aggódsz és nyugtalankodsz oly sok mindenért? Ő hív: *„Jöjjetek énhozzám mindnyájan…"* (Mt 11,28) Halála előtt Jézus zárszámadást tartott tanítványaival: *„Amikor elküldtelek titeket erszény, tarisznya és saru nélkül, volt-e hiányotok valamiben? »Semmiben« – válaszolták."* (Lk 22,35) Ha Jézus a mi Urunk, s őt szolgáljuk, akkor kijelenti nekünk: *„Boldogok vagytok, amikor gyűlölnek titeket az emberek (…) az Emberfiáért. Íme, nagy a ti jutalmatok a mennyben."* (Lk 6,22–23) Így ujjonghatunk: „Boldog vagyok, mert Jézusom szeret. (…) Értem meghalt a kereszten, / Jézusé vagyok!" (EÉ 557,1.3) Te is?

■ Garai András

NAPOS OLDAL

Szerkesztette: Boda Zsuzsa

A teremtés hete

Isten megteremtette gyönyörű világunkat, és nekünk, embereknek adta, hogy okosan használjuk. Ezért az ajándékért naponta hálát kell adnunk! Az egyházakban úgy döntöttek, hogy jövő vasárnaptól egy héten át sokféle programmal közösen ünneplik meg az emberek a teremtést. Ezt a hét napot el is nevezték a teremtés hetének. Lehet, hogy a ti gyülekezetetekben is lesz rajzverseny, képvetítés, esetleg vetélkedő ezzel kapcsolatban. Most egy totót oldhattok meg. A helyes válaszok betűiből egy szót olvashattok össze.

1. Hány nap alatt teremtette Isten a világot?
m egy **t** hat **k** hét

2. Hányadik napon választotta el a szárazföldet a tengertől?
ö első **e** harmadik **á** negyedik

3. Mit teremtett még ezen a napon Isten?
r a növényeket **f** a halakat **z** az égitesteket

4. Mit csinált a Teremtő a hetedik napon?
í megteremtette az égitesteket **ú** megteremtette az embert **e** megpihent

5. Mit teremtett az ötödik napon?
m a vízi állatokat és a madarakat **g** az égitesteket **c** a szárazföldi állatokat

6. Mi volt az első, amit Isten megteremtett?
h a szárazföld **r** az égitestek **t** a világosság

7. Hányadik napon teremtette a szárazföldi állatokat?
o ötödik **é** hatodik **ű** hetedik

8. Hányadik napon teremtette az embert?
d az első **p** az utolsó **s** a hatodik

Megfejtés: .....

OVISOKNAK

Melyik mit eszik? Kösd össze őket!

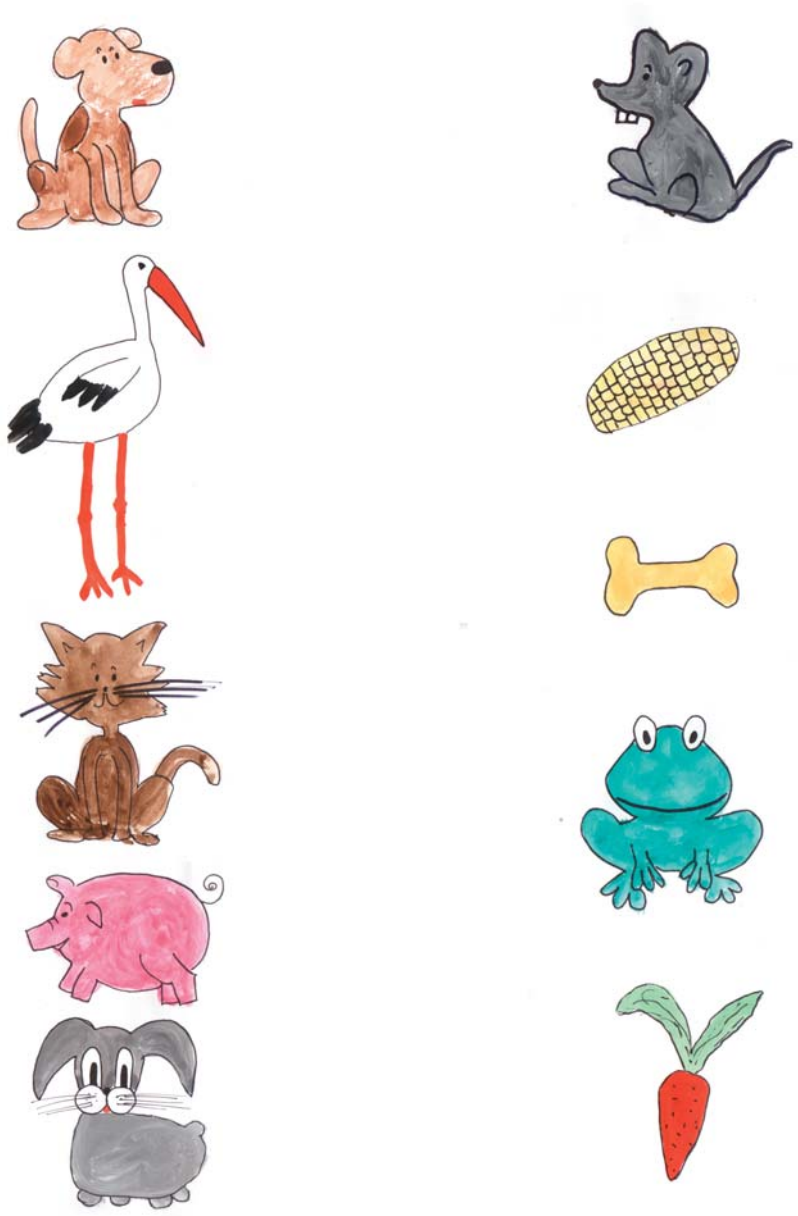

Kibővített óvodába várják a „kisdeákokat”

A bővítési munkálatok befejeztével a megszokott, családias környezetben és új, világos, tágas csoportszobában várja növendékeit a Deák téri Kisdeák Evangélikus Óvoda az induló munkaévben. A gyülekezet és az intézmény munkatársai az elmúlt küzdelmes hónapokban megtapasztalt erőforrásokért és az új lehetőségekért adtak hálát Istennek szeptember 6-án a Deák téri templomban megtartott tanévnyitó családi istentiszteleten.

■ Smidéliusz András *felvétele*

Kedves Gyerekek!

Mostani hatrészes sorozatunkban Jákób történetét eleveníthetitek fel. Minden alkalommal megoldhattok egy-egy rejtvényt is. A megfejtéseket a végén, összegyűjtve küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

2.

Ézsau és Jákób édesapja, Izsák nagyon megöregedett, a látása pedig annyira megromlott, hogy már nem is látott. Egy nap magához hívatta Ézsaut, a nagyobbik fiát, és azt mondta neki:

– Fiam! Látod, nagyon megöregedtem, hamarosan meg fogok halni. Fogd hát az íjadat, menj ki a mezőre, és lőj nekem egy vadat! Aztán készíts belőle finom ételt úgy, ahogy én szeretem. Hadd egyem meg, és utána megáldalak az apai áldással az Úr előtt.

Izsák ugyanis Ézsaut jobban szerette, mint a kisebbik fiát, ezért neki akarta adni az apai áldást.

Rebeka, Izsák felesége a sátornál hallgatózott, és nem tetszett neki, hogy férje Ézsaut akarja megáldani. Neki ugyanis Jákób volt a kedvence. Tudta, hogy ebben az áldásban minden jót idősebb fia fog kapni, ezért így szólt Jákóbhoz:

– Siess, hozz két kecskegidát a

GYERMEKVÁR

nyájból! Levágjuk őket, és finom ételt készítek belőlük, te pedig beviszed atyád sátrába. Azt fogja gondolni, hogy a testvéred az, és te kapod majd az áldását, nem pedig a bátyád.

– De Ézsau szőrös, és ha megérint apám, észre fogja venni a különbséget! Akkor majd nem áldást kapok tőle, hanem átkot…

– Ha ez így lenne, engem sújtson az átok. Te csak tedd, amit mondtam neked!

Jákób úgy is tett, ahogy anyja mondta neki. Amikor elkészült az étel, Rebeka ráadta Ézsau legszebb ruháját, kezére és nyakára pedig ráerősítette a kecskegidák bőrét, majd beküldte őt Izsák sátrába.

– Apám! – mondta, amikor belépett.

– Ki vagy te, fiam? – kérdezte Izsák.

– Én vagyok Ézsau, a te elsőszülött fiad. Úgy tettem, ahogy mondtad, kelj hát fel, egyél, és utána áldj meg engem!

– Hogy lőttél ilyen hamar vadat, hogy már itt is vagy a kész étellel?

– Az Úr elém küldte.

– Gyere közelebb, hadd tapogassalak meg, hogy tényleg te vagy-e Ézsau.

Hozzáérve és végigtapogatva a karját, a kecskegida szőrére azt hitte, Ézsau szőrös karja az, hiszen nem látott semmit sem.

– A hang Jákóbé, de a kéz Ézsaué. Add ide, hadd egyek az ételből!

Amikor evett és ivott, akkor azt mondta:

– Gyere ide, és csókolj meg!

Ahogy Jákób hozzáhajolt, érezte Ézsau ruhájáról a mező illatát, így azt gondolta, hogy tényleg az idősebbik fia az. Ezért megáldotta őt az apai áldással.

Éppen hogy kilépett a fiú a sátorból, amikor megjött Ézsau is az elkészített étellel.

– Itt van, apám, a pecsenye, ahogy kérted! Utána pedig áldj meg engem!

Izsák nagyon megrendült, amikor ezt hallotta.

– Ki vagy te? Te vagy Ézsau? Ki volt itt akkor az előbb, akit megáldottam, és áldott is lesz?

Ézsau rögtön tudta, hogy ez csak az öccse lehetett! Sírva kérte az apját, hogy őt is áldja meg, de ő már minden jót Jákóbnak kívánt.

A sátorból kijőve Ézsau bosszút forralt testvére ellen, és megfogadta, hogy apjuk halála után megöli őt. Ezért Rebeka sietve elküldte Jákóbot az ő szülőföldjére, hogy ott találjon feleséget magának.

Melyik út vezet Izsák sátrához?

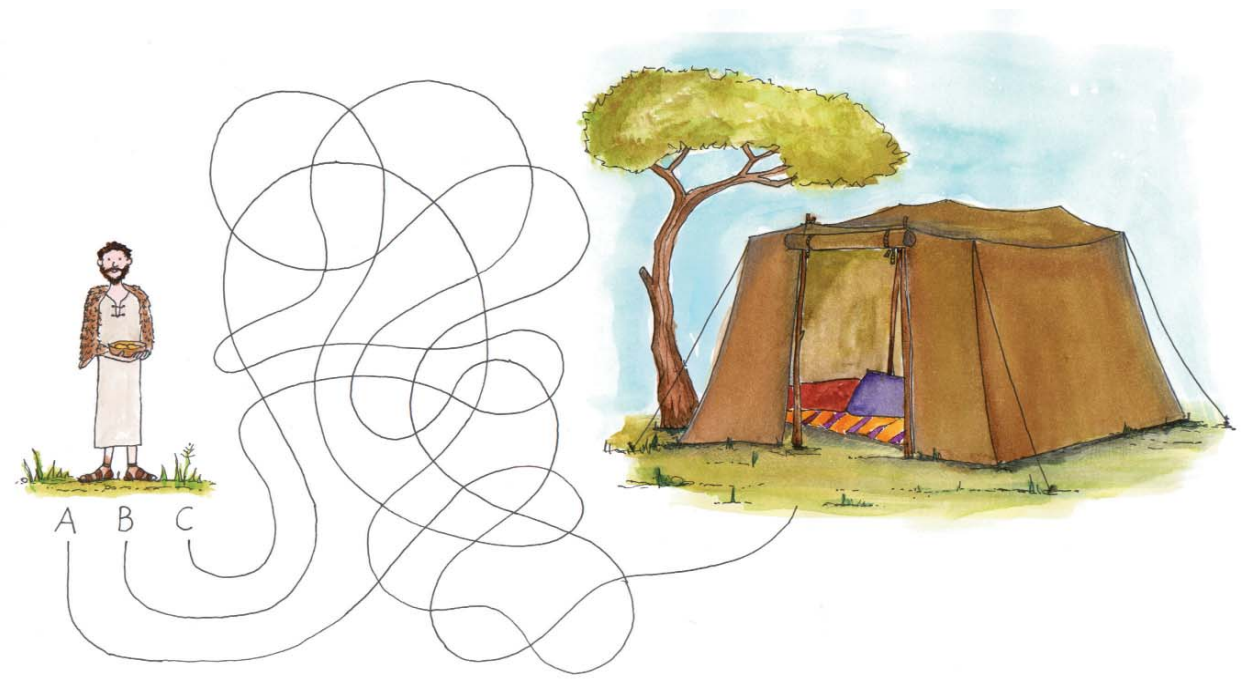

RAJZ: JENES KATALIN

SMS-ZUHATAG AZ EPOT-ON

Volt, aki névvel, volt, aki név nélkül intézte kérdését, véleményét az evangélikus presbiterek múlt szombati országos találkozójának délelőtti, illetve ebéd utáni előadását követő fórumbeszélgetés résztvevőihez. Sokan nem is az adott témához és nem is a pódiumon helyet foglalókhoz címezték sms-üzenetüket, csupán lelkesen megragadták a véleménynyilvánítás felkínált lehetőségét. Az interaktivitás biztosítására kitalált forma tehát nagyon „bejött"; a beszélgetések moderálására vállalkozó *Lengyel Annának* minden rádiós rutinjára szüksége volt ahhoz, hogy az sms-ben záporozó kérdések közepette mederben tartsa az eredendően stratégiai kérdésekről, majd a presbiteri képzés szükségességéről indított disputát. A Déli Egyházkerület felügyelője mindenesetre már a helyszínen igyekezett mindenkit megnyugtatni, hogy hetilapunkban valamennyi érdemi kérdésre reagálunk. Nos, a kézhez kapott „tételszám" ismeretében egy hét türelmet kell kérnünk a feldolgozás metódusának kidolgozására, azt azonban magától értetődőnek tartjuk, hogy a nyilvánosság elé szánt kérdéseket és véleményeket már most hiánytalanul (!) közöljük. Olvasószerkesztőnk ezúttal természetesen kizárólag az sms-üzenetek „elveszett" ékezeteinek pótlására, a nyilvánvaló helyesírási és „gépelési" hibák korrigálására szorítkozott. Az alábbi szövegtenger mindazonáltal cseppet sem unalmas olvasmány, és alighanem hosszú hónapokig munníciót ad presbiteri oldalunk számára. *Maradjanak velünk!*

T. Pintér Károly

Délelőtti kérdések

Az új istentiszteleti liturgia nem visszalépés, nem gátolja a missziót? Köszönöm. • A kiadott programhoz képest 40 perces csúszás van. • Az állami elvonás mennyi? • Kérdés, vélemény: ha létrejön a presbiterképzés kerete, 1) lelki képzés legyen, 2) az nonprofit, szolgálati alapon történhet? *B. Tamás,* Kispest • Tapasztalatom szerint a gyülekezeti adminisztráció felemészti a lelkész idejét és energiákat! Marad-e idő az építésre? • Nem kérdés, javaslat: Fektessünk nagy hangsúlyt a munkavégző, hétköznapi munkahelyi harcokban megfáradt gyül. tagok lelki ápolására s rajtuk keresztül a munkahelyi misszióra. • Tegyük a megtérést törvényeinkben presbiteri kívánalomnak? • Mennyiben járul hozzá a konfirmációk számának csökkenéséhez az a több helyről érezhető lelkészi törekvés, hogy minél tovább húzva a hitoktatást csak 14-15 éves fiatalokat konfirmáljanak? • Ki képviseli a falusi presbitereket ebben a beszélgetésben? Egy csapattárs • Szervezzünk evangélikus teniszversenyt! • Kérdés az EPOT-nak: A légiessé vált határokon túl élő evangélikus közösségekkel (Felvidék, Erdély, Délvidék) való kapcsolattartásra milyen javaslata van az országos egyháznak? • Állvány-imádás helyett lelki építkezés… Felértékelődnek a már meglévő gyülekezeti központok. Eddig a lelkész feladata volt, hogy egy emberért is kimenjen a szórványba. Lehet, hogy most meg kellene fordítani az irányt? Ezt kívánja az okos munkaerő-gazdálkodás is. • Mennyire lehet a struktúraváltást az egyházközségekben megtenni, ha nagyon ragaszkodnak a történelmi gyül. határokhoz? • A pénztelen helyzetben is segíthetjük intézményeinket egy-egy területen szakértelmünk vagy kétkezi munkánk felajánlásával. Lehetne erre valamiféle csatornát létrehozni az igények és felajánlások összeillesztésének koordinálásával? • Mi a teológus véleménye az úrvacsorai alkalom összevonásáról az istentisztelettel? Ne 12, hanem 50 hívő élje át. • Hogyan gondolják magukat evangélikusnak valló, de gyülekezetbe nem járó, egyházfenntartást nem fizető emberek bevonását a gyülekezeti életbe? Sokkal könnyebb lenne a régi tagokat, a kötődéssel rendelkezőket bevonni, mint újakat szerezni. • A születések számához viszonyítva hogyan változott a keresztelések száma? • Miért érdeke a hatalomnak és a médiának a demográfiai és hitéleti tudatosság sorvasztása? • Hogyan kezelje a presbiter helyesen a lelkész válását? • Valóban az infrastruktúra az elsődleges? Ev. Élet • A felmérések kapcsán minden magát evangélikusnak vallót meg kellene kérdezni a véleményéről, vagy csak az „aktívakat"? *Demeter János* • Megbeszélések mellett helyezhetjük-e a hangsúlyt a lelki alkalmakra, napokra? *Btamás* • Mikor lesz kész a kutatási jelentés? *Korényi Z.* • Vannak gyülekezetek, ahol örülnek, hogy van presbitérium. Ha döntés elé állítjuk őket, és mind lemondanak, és nincs egyből utánpótlás, akkor mi lesz? • Van-e valamilyen szakmai segítség a számvevőszék munkájához? • Mi az elkeserítő a gyülekezeti látogatások során Felügyelő Asszony számára? • A 24-es villamoson elülnek mellőlem. Milyen cigánymissziós lépések történtek? Bp.-i tervek? • Vannak-e szakembereink, akikhez lehet fordulni, ha huzamosan feszült a helyzet a gyülekezetben, vagy elfogyott a lelkesedés? Az esperesi vizitáció kevés volt. • Technikák taktikák, módszerek és statisztikák… Alkohol, házasságtörés, alkalmatlanság, mellébeszélés. • Egy egyházi iskolában nálunk évekig küzdöttek a pedagógusok és az egykori iskolalelkész azért, hogy a gyerek ne járjon a gyülekezetébe a szüleivel minden vasárnap templomba. Még mindig a helyükön vannak. Evangélikus felekezet a pedagógusok felvételénél hátrányt jelent. Kérdés: meddig mehet ez így? • Van-e lelkészi alkalmassági vizsgálat? • Be kell tiltani a vasárnapi munkavégzést, és a média hirdesse az egyházi rendezvényeket! Továbbá nem mindig a lelkészt vagy a prédikációt kell bírálni, hanem örülni kell a gyülekezeti együttlétnek Isten házában. • A gyülekezeteinket miért hagyják el vagy cserélik el a fiatalok „újdonsült" gyülekezetekre? Mi a hiba nálunk? Mi az, ami nálunk nem működik? • Mikor auditálják az egyházat? Mikor vizsgálta utoljára az egyházat az adóhatóság? Nem lenne szükség profi gazdasági szakemberekre? Vannak egyházak, melyek vállalkoznak, és ezen nyereségből támogatják alapvető feladataikat. Ott a lelkészek nem szólnak bele a gazdálkodásba. • Régen éneklő egyház voltunk. Bence Gábort mindenhova! • Megmozdít-e a statisztika a szétszórt, kihaló gyülekezetekben? Vajon van-e lehetőség konkrét, helyi szupervízióra, tanácsadásra az átlagolt sopánkodás helyett? • Hogyan juthatunk a dr. Győrfi Károly által említett segédanyagokhoz? • Nem az evangélizációs alkalmakkal van a baj, érdemes megnézni annak lelkészi látogatottságát, szószéki hirdetését, nemcsak halvány „mehettek, ha akartok", hanem „gyertek velem, vigyünk másokat is" szervezését. Ebben benne van sokszor a lelkészi karunk kegyességi vonalon meglévő megosztottsága is. *Böjtös Attila* • Lehetséges-e Istvánok képzése, nevelése a Gézák megszólítása nélkül? • Miért kell külön megtérnie egy megkeresztelt és konfirmált embernek? • Megtérés Krisztus vére általi kegyelemből. Én élem. Tudatosul-e a bűnvallás elhagyás Isten ismerete? • A megtérés nem lehet törvényi feltétel, de sok evangélizációt kell tartani. Presbitereknek is. • Megtért, hívő lelkészek kellenek gyülekezeti munkára, hogy ők képezzék a presbitereket speciális munkára. • Mi az akadálya annak, hogy a szolidaritás jegyében központosítsák a lelkészi javadalmat? • A megtérés nem folyamat, hanem egy pontszerű esemény. Lásd Pál apostol. • Várható a közeljövőben evangélikus általános iskola létrehozása? • „Pedagógus-lelkész", „pszichológus-lelkész" képzés is kellene. • Gyülekezeti autonómia mennyire hasznos? • Miért nem a presbiterek kíséretében jön be a lelkész az istentiszteletre? Miért nincs presbiterek padja? Miért nem vállalja fel minden presbiter? Mennyire vesz részt a gyül. életében? • Én a gyülekezetem legfiatalabb presbitere vagyok. Mindösszesen 35 éves. A fiatalok bevonása a fontos döntésekbe kellene. Vagy legalább véleményük kérdezése. • Van lehetőség egy országos presbiteri szövetség létrehozására? • Hol van a 20-40 év közötti korosztály? Csak 50 fölött presbiter a presbiter? • A megtérés bizony egy pont, születni sem folyamatosan születünk. • Nem tudom, hogy a résztvevők mennyire reprezentálják a presbiterek korösszetételét, de mindenképpen szükség lenne sokkal több fiatalra. • A megtérés Isten életátadásra hívó szavára adott válasznak a kezdete. • A képzés, a tanítás missziói parancsa hogyan valósulhat meg a hívek és a kívülállók felé a lelki munkában a lelkészek részéről? • Miért mondjuk azt egyes új liturgikus elemekre, hogy „katolikus", eleve elutasításra indítva a pártolókat? A „békesség neked" kézfogás igen mély, ősi elem. • Szeretnénk megköszönni az ötös körzet nevében lelkészünket, Zsarnait. • A kis gyülekezetben nagyon nehéz és sok a presbiterek munkája. Nem mindig tudunk kellő segítséget adni saját életünk miatt. Meddig terhelhető a presbiter, felügyelő és a lelkész? Hogyan kaphatunk segítséget? • Mi a helyzet a hittanpénzzel? • Egyházunknak kellene a Parlamentben ülnie, akkor a társadalom hite, bizalma visszatérne. • Vannak-e számszerűsíthető céljaink? Közegyházi szinten kimondhatóak-e ilyen „indikátorok", vagy marad a szemérmesség? • Miért nincs a lelkészképzés előtt egy időszak, amikor önálló, az átlagember életét éli? • Miért kell összekötni az úrvacsoravétel lehetőségét a konfirmációval? • Egymás kritizálása helyett önvizsgálatot kellene tartanunk. • Egyházi költségvetésünk hány %-a megy kimondottan misszióra? • Nemcsak a hétköznapi életben, de a gyülekezetekben is egyre kevesebben törődnek az idős emberekkel. Nálunk is csak pár ember végzi évek óta ezt a munkát. Nincs utánpótlás. Hogyan lehetne ezen változtatni? *SBK* • Ha az egyházak az elmúlt húsz évben mernek igenis politizálni, ma nem kellene az állami támogatás elfogyásától félni. Meddig lehet iránytű nélkül hajózni? • A lelki gyülekezeti építkezés elején tisztázandó, hogy az alap Jézus Krisztus-e vagy valami más. A megtérés lelki születés is; ahogy a testi születés is köthető időponthoz, úgy a lelki is, még hogyha egy folyamat része. Megtérés nélkül csak az n + 1-edik kulturális egyesület leszünk. Ha nincs személyes pálfordulás, elsüllyed az egyházunk. • Rá lehet erőltetni a gyülekezetre az új liturgiát? • Versenytársak a kisegyházak? • Utánkövetése a megkereszteltek és megkonfirmáltaknak! • Milyen segítség van a lelkészeknek a lelki egészségük megőrzése érdekében, hogy hatékonyan végezzék hivatásukat? • Olyan nagy kedvvel voltunk itt, de többet nem megyek, mert ezek nem szeretik egymást… Három évig varrtam a lelkészcsaládnak ingyen, de nem tudom tovább csinálni, mert annyi bántást kaptam. • Jó, ha a püspök hivatalos látogatásán automatikusan tegeződik a presbitériummal? • Jézus egyértelműen nyilatkozik: szükséges fentről születni! Papok specializálódásához szórványok alapellátása! • Ugye lehet presbiter, aki m. gárdista? • Miért nem vetítik ki a kérdéseket? • A társadalmunk nagyon beteg, mindenfajta közösség létét alapvetően fenyegetik a súlyos egzisztenciális nehézségek és a fogyasztói szemlélet. Ha nem tudjuk meggyőzően képviselni, hogy gyermeket nevelni, keresztelni, konfirmálni, gyülekezeti közösséghez tartozni létfontosságú, boldogító és előbbre való az anyagiaknál, halálra vagyunk ítélve a nyugati világgal együtt, és bármit próbálunk, pótcselekvés lesz. • Liberális vagy evangélikus találkozó? Prőhle úrnak SOS • Szervezne-e, és ha igen, hogyan, felügyelő úr Deák téri evangélizációs napot? *Böjtös Attila* • Megtérés. Megélt élő hit nélkül lehet misszió? Gyülekezet? Egyház? Luther mire indult fel? Róm 12,2. Szeretettel, *Takácsné* • Jól értettük, hogy a folyamatos odaszánás mellett nem tartják fontosnak az első/egy konkrét időpontú magam átadását Jézusnak? • Szeretettel kérdem: miért nem a kérdésre válaszolnak? • A válás egyike a magárahagyatottság tüneteinek. • Miért nem ül ki egy püspök is válaszadónak? • Nagyon javaslom, hogy a találkozóról adjunk nyilatkozatot (MTI-hez), egyházi és társadalompolitikai vonatkozásban. A társadalom felé való építkezéshez ez elengedhetetlen, hogy ne csak magunk között beszélgessünk ismét, hanem a kívülállók is lássák, hogy tudunk az ő fejükkel is gondolkodni. *Font Sándor*

Délutáni kérdések

Mikor lesz az egyházi stratégiából programhirdetés és cselekvés? • Hogy lehet a presbiterképzésből a gazdasági, pénzügyi ismereteket kihagyni? *Zászkaliczky Pál* • Ugye, az EKE és a most felvázolt képzés sok mindenben átfedi egymást? Az EKE-anyag adaptálható és adaptálandó. • A presbiterképzés mellett bibliaiskolai képzés is kell. • Lehet-e az ember hitben tapasztalt, amíg fiatal? • Örvendenénk, ha minden kérdés sorra kerülne! Köszönjük! • Nem a Szentlélek hiányának nyílt bevállalása, amiről most beszélünk? • Akik „csak" 8 általánossal rendelkeznek, azokat teljesen elzárják a képzéstől? • A presbiterképzés központosítása egy újabb „vízfej". Lehet, hogy alacsonyabb szinten kellene kezdeni? • Hogyan lehet az presbiter, aki nem jár templomba? Milyen alapon választja meg a nem templomba járókat a gyülekezet? • Lesz-e távoktatás? Részletes internetes tananyag, videó korábbi előadásokról? • Garádi úr! Ön szerint testvérgyülekezetük lelkésze jól végzi a munkáját, ha a hívek nem találják a Bibliában az Ószövetséget sem? • Ezek után nagyon szeretném, ha a beszélgetés végére megszületne a definíció: mi a presbiter? • Mi a véleményük arról, hogy ma is legnagyobb ünnepnek a karácsonyt tartják a gyülekezetek, és nem a húsvétot? Lásd az úrvacsora mellőzése a hívők részéről. • Először legyen kellő számú lelkész minden gyülekezetben, a sok felesleges adminisztráció helyett a presbiterképzést rájuk bízni. • E fegyelmezetlen és fegyelmezhetetlen korban nem volna hasznosabb az oktatásnál a nevelés? • „Tévtanítás" – PAX Tv – kétségbeejtő. Mit tehetünk ellene? • Vélemény: mi keresnivalója van annak a presbitériumban, akinek nincs már eleve kellő „hittani ismerete"? • Nagyon sokat dolgozunk a munkahelyünkön, a családban és a gyülekezetben is. Erre még kinek lenne ideje? • Nem kaptunk választ az EKE-bibliaiskolával kapcsolatban. • A presbiterek képzése fontos, de az egyház meglévő intézményeinek helyzete is sokszor problémás. Nem azokat kellene először rendezni? Pl. a Fasor helyzete aggasztó. Miért nem oldják meg? Ezt sem tudjuk megoldani. Szerintem a meglévőket kellene rendezni. Utána kell egy újabb, mert csak a színvonalnak van értelme. • Az alapoknál kell kezdeni. Van, aki ott sincs a megválasztásán. Az egyetemi lelkésznő viselje a Luther-kabátot. Az EvÉletben nem lehetett felismerni a ref. és r. k. pap mellett. • Az egyre jobban terjedő internet világában érdemes lenne a presbiterképzésben is alkalmazni a távoktatás módszerét, megtartva a személyes konzultációkat is. • Nagyon jó módszernek tartom a presbiterválasztás célirányos irányítását (feladatra választás), pl. építési, szociális, egyéb. • Távoktatási forma életképes lenne-e a bibliaiskolában, a presbiterképzésben? • Valamennyi lelkész megkapta a gyülekezeti munkaprogramok ajánlásait. El kellene kezdeni használni a rétegmunkában. • 1. A presbitérium szervezheti a szociálisan rászorult gyül. tagok megsegítését. 2. Fontos még, hogy a presbitérium szervezzen közös „csapatépítő" alkalmakat magának. • A tervezett képzés tematikája túl elméleti. Nem lenne szükség több gyakorlati ismeretre? • Felkészültség? Nem inkább azoknak kellene menniük, akiket Jézus küld? S akiket nem küld, segít-e azokon a képzés? • Szükséges-e a gyülekezetben eltöltött időhöz kötni a presbiterséget? • Garádi Úr! Aki ide eljött, tisztában van vele, hogy miért van itt. Egyébként az oktatást jónak tartom, és létre fog jönni. • Most olvassák fel még egyszer a presbiteri esküt. Erről beszélünk?

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A TELEVÍZIÓBAN

A teremtés hete

Luther Márton a *Nagy kátéban,* az *Apostoli hitvallás* magyarázatában így ír a teremtő Istenbe vetett hit fontosságáról: „Azt gondolom és hiszem, hogy Isten teremtménye vagyok, vagyis hogy Ő adta és szüntelenül fenntartja testemet, lelkemet és életemet, kis és nagy tagjaimat, minden érzékemet, eszemet és értelmemet, és így tovább; ételt és italt, ruházatot, megélhetést, feleséget és gyermeket, háznépet, házat és gazdagságot stb.; sőt javam és életszükségleteim szolgálatára rendelte minden teremtményét: a Napot, a Holdat és az égi csillagokat, a nappalt és az éjszakát, levegőt, tüzet, vizet, földet és mindazt, amit az hordoz és terem, madarat, halat és egyéb állatokat, gabonát és mindenféle növényt, továbbá minden más testi és mulandó jót: jó kormányzatot, békét, biztonságot. (…) Mindezt pedig csupa meg nem érdemelt szeretetből és jóságból teszi, olyan szerető atyaként, aki úgy gondoskodik rólunk, hogy semmi baj ne érjen minket. (…) Ebből önként adódik és következik az, hogy mivel Isten adja, tartja fenn és őrzi meg napról napra mindazt, amink van, sőt azt is, ami a mennyben és a földön van: bizony tartozunk Neki azzal, hogy ezért szüntelenül szeressük, dicsérjük és áldjuk. (…) Hiszen Isten azért adja és cselekszi velünk mindezt, hogy megérezzük és meglássuk benne atyai szívét és felénk áradó szeretetét."

Erre a hálaadásra és dicséretre, közös elmélkedésre és imádkozásra hirdette meg egyházunk is – a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa közgyűlésének javaslatára – 2009-től a szeptember utolsó és október első vasárnapja közötti időszakot a teremtés ünnepének heteként.

Ma, amikor a teremtmények törékenysége és érzékenysége egyre inkább érződik mind közeli, mind távoli világunkban, fontosnak tartjuk, hogy a teremtés fenntartásáért mindennap hálát adjunk Teremtőnknek, s a ránk bízott őrző feladatra felhívjuk a felelősen gondolkodó keresztények és a világ figyelmét. Mindennapi tevékenységeink között szánjunk pár percet reformátorunk bibliai gondolatainak elolvasására, egy-egy imádságra vagy bibliaórai beszélgetésekre.

Evangélikus istentisztelet a Magyar Televízióban
Szeptember 27-én, a Szentháromság ünnepe utáni tizenhatodik vasárnap 11 órától teremtésünnepi istentiszteletet láthatunk a Magyar Televízió egyes és kettes csatornáján a budapest-zuglói evangélikus templomból. Igét hirdet *Gáncs Péter* és *Szabóné Mátrai Marianna,* a Déli Egyházkerület püspöke és püspökhelyettese.

HIRDETÉS

DUNA A Duna Televízió *Isten kezében* című műsora szeptember 19-én 12.05-kor kezdődő adásának címe: *Evangélikus presbiterek országos találkozója.* A Magyarországi Evangélikus Egyház első alkalommal szervezte meg idén a presbiterek országos találkozóját (EPOT). Ez az első olyan összejövetel, amely kimondottan gyülekezeti presbitereknek szól. A konferencia célja, hogy az evangélikus egyház valóban az élő kövek egyháza lehessen. Szerkesztő-riporter: *Erhardt Ágoston.* Rendező-operatőr: *Horváth Tamás.*

Istentiszteleti rend • 2009. szeptember 20.

Szentháromság ünnepe után 15. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mt 6,24–34; 1Móz 2,4b–9.15. Alapige: 1Tim 6,6–11. Énekek: 372., 331.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) D. Szebik Imre; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Szalay Tamás; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (összegyülekezés napja) Donáth László; du. 2. Fahídi Éva és barátai beszélgetnek; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (ifjúsági) a pasaréti ifjúság előadása; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát utcai katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. (vespera) Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (vespera) Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) D. Szebik Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Tóth-Szöllős Mihály; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út. 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Grendorf Péter; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Grendorf Péter; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budakeszi (református templom)** de. fél 9. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szitás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. 11. Madocsai Miklós.

Összeállította: Boda Zsuzsa

Kerekezés Kávára

„Milyen szép is lenne itt a domboldalon egybegyűlni több gyülekezetből, hegyen innen és völgyön túl…" – fogalmazta meg ötletét még a tavasszal *Pángyánszky Ágnes* pilisi lelkésznő, aki igehirdetéssel szolgált a szép kis kávai templomban…

Az álom múlt vasárnap megvalósult: Pilisről mintegy harmincan, Bényéről több mint húszan indultak útnak, hogy középen – a szép kávai templomdombon, illetve a templomkertben – találkozzanak. (Köztük volt a kávai–monori származású *Kovács Áron,* valamint Irsáról *Erdélyi Csaba* lelkész, és osztozott a testvéri közösség örömében a pándi református pásztor, *Ágoston Géza* tiszteletes is.)

A festői dombon késő nyári kellemes napsütésben lezajlott szabadtéri istentiszteleten – mintegy tanévnyitóként is – átérezhették a jelenlévők az Úristen egybegyűjtő szeretetét. Az igehirdetés a négyezer megvendégeltről szólt, és – a kávai házigazdák jóvoltából – a bringás csoport is nagyszerű vendéglátásban részesülhetett.

Zárásként a templomban is felcsendült még néhány szívből jövő vidám dal, majd a kerékpárosok azzal a meggyőződéssel szálltak ismét nyeregbe, hogy ilyen regionális találkozókat máskor is érdemes volna szervezni. Hiszen…, de ezt a mondatot az olvasó is nyilván be tudná fejezni: a kerekezés megerősíti a testet, az együtt éneklés, imádkozás pedig erősíti a hitet.

■ Buday Zsolt
bénye–kávai lelkész

A SZERZŐ FELVÉTELE

Kettős jubileum Schrobenhausenben

A budahegyvidéki evangélikus gyülekezet immár huszadik éve büszkélkedhet németországi testvérkapcsolattal. Tulajdonképpen mondhatnánk azt is, nem olyan nagy büszkeség ez, hiszen sok gyülekezetnek vannak ma már testvérközösségei Németországban vagy Finnországban, esetleg másutt is. Mégis büszkeséggel tölt el, ha gyülekezetünk állandó alkalmai, programjai közül erre a kapcsolatra gondolok, mert élő, vidám és szeretetteljes minden találkozás.

Ilyen volt szeptember első hétvégéje is, melyet gyülekezetünk egy részével Schrobenhausenben töltöttünk. Rendhagyó tanévkezdés volt ez, hiszen míg az itthon maradottak hagyományos keretek között istentisztelettel indították a tanévet, addig mi közel ötvenen német barátaink körében ünnepeltük ugyanezt a hétvégét, a húsz éve kezdődött testvérkapcsolatra és a hetvenöt éve épült templomukra, a Christuskirchére tekintve.

Utunk során néhányan megkérdezték tőlem, hány éves is voltam én húsz évvel ezelőtt…

Nos, igen, nyilvánvalóan a babáimmal játszottam abban az időben, amikor 1989-ben létrejött az első találkozás a két gyülekezet között. Éppen ezért nem vállalkozom arra, hogy részletesen beszámoljak a kezdetekről, az első évek jelentős eseményeiről, még akkor sem, ha papíron ismerem már mindezt, azonban saját élményekkel, emlékekkel nem tudom gazdagítani a beszámolót.

Ez év tavaszán érkezett a kedves meghívás, hogy szeretettel várnak minden testvért, akik húsz évvel ezelőtt az első utazás résztvevői voltak, és várják gyülekezetünk énekkarát, a fiatalokat, akiket természetesen szolgálatra kérnek. Így aztán a tízes éveikben járó fiataloktól kezdve a nyolcvanas éveikben járó testvéreinkig minden korosztály jelen volt; ez – érzéseim szerint – nagyon sokban gazdagította ottlétünk szép óráit. Mert voltak régiek, sokadszor utazók – olyan jó volt látni a húsz év után sem szűnő lelkesedést! –, és voltak egészen újak, érdeklődők, akik a „Jövőre találkozunk!" szavakkal búcsúztak, és élményekkel gazdagon tértek haza.

A szombati nap a huszadik évforduló jegyében telt. Kétnyelvű, családias hangulatú istentisztelettel kezdtük meg az emlékezést, a közös ünneplést. A 2009. év igéjére figyelve adtunk hálát mindazért, ami embernek lehetetlen, de Istennél és Istennel mégis lehetséges. Délután – két gazdag, bőséges szeretetvendégség között – köszöntések, emlékező szavak hangzottak el mindkét részről.

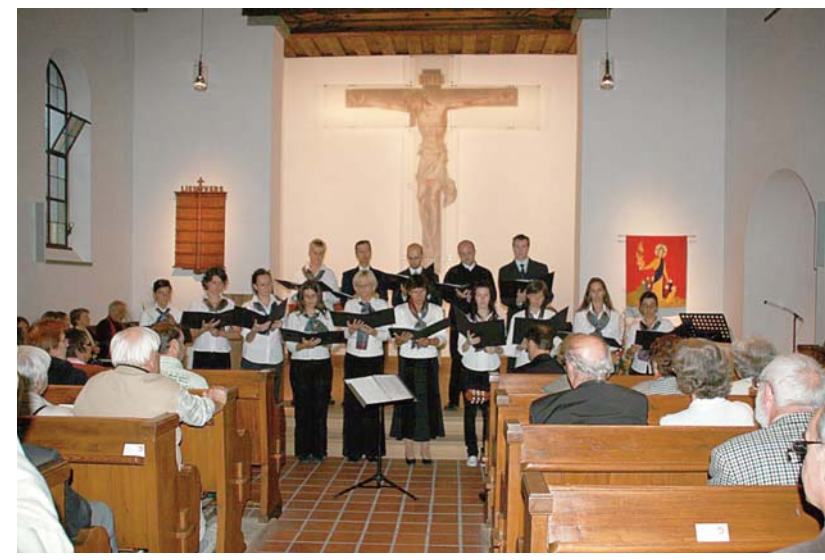

FOTÓ: HIKISCH GÁBOR

A Magyarországi Evangélikus Egyház nevében *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspök mondott baráti köszöntő szavakat, gyülekezetünk részéről pedig *Kézdy Pál* felügyelő emlékezett a kezdetekre, és adott hangot a jövő felé tekintő reménységének.

Este újra a templomban gyülekeztünk, meghallgattuk a neuburgi Leuchtfeuer kórust és gyülekezetünk ifjúsági kórusát, melyet *Hikisch Zoltán* vezényelt. A mintegy másfél órás program meghatóan szép és méltó lezárása volt a napnak.

A hűvös, szeles szombat után vasárnap ragyogó napsütésre ébredtünk. A városka főterén tűzoltózenekar fogadta *dr. Johannes Friedrich* bajor tartományi püspököt, majd együtt vonultunk át a Krisztus-templomba, hogy hálaadó istentiszteleten ünnepeljük hetvenöt éves fennállását.

A száz férőhelyes templom csak a résztvevők egyharmadát tudta befogadni, a kint rekedtek sátorban, vetítővásznon követhették az eseményeket. Ebéd után beszélgetésre, régi barátságok ápolására és újak kötésére nyílt lehetőség, melyet mindannyian jól kihasználtunk a verőfényes, kora őszi délutánon. Az ünnepségsorozatot a müncheni kantátakórus műsora zárta, majd mindnyájan hazatértünk vendéglátóink otthonába.

Reggelre a köszönetmondás és a búcsú szavai maradtak. Mindnyájunkban ott van a reménység, hogy lesznek mindig régiek, akik emlékeznek, és lesznek mindig újak, akik továbbviszik és ápolják a testvérkapcsolatot.

■ Keczkó Szilvia

A játékostól a komolyig

Idővel minden bizonnyal eljutunk oda, hogy az egyszeri nyomtatott könyv is komoly értéknek fog számítani, és tulajdonosaik igen nagy becsben fogják tartani őket. Addig azonban egyszerű használati tárgyak, amelyekkel játszani sem restek az arra kedvet érzők.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

Mintegy másfél éve számoltunk be lapunk hasábjain a „Veszíts el egy könyvet!" játékról (*Evangélikus Élet,* 2008/14.), melyet az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár munkatársai honosítottak meg hazánkban. Az „utazó könyveknek" külföldön jóval nagyobb hagyományuk van, mint magyar nyelvterületen, de az akció tavalyi sikere elérte, hogy a fejlesztés alatt lévő Könyvtárportálba (http://konyvtar.hu/) integrálódjon a BookCrossing magyar megfelelője.

Bár elsőre furcsának tűnhet, hogy a könyvtár mint a könyvek őrzőhelye bátorít arra, hogy valaki csak úgy elhagyjon egy kötetet, valójában a kezdeményezés célja az olvasási kedv felkeltése: izgalmas dolog elképzelni, hogy az elveszett könyv kihez kerül majd, megtalálja-e vajon a helyét, mielőtt aztán dolga végeztével továbbkerül máshoz.

A http://veszitsel.konyvtar.hu/ oldalon nemcsak az elveszett és megtalált könyveket lehet megadni, de a rendszer a Google Maps alkalmazás segítségével még egy térképet is megjelenít, amely a könyv útjának állomáshelyeit mutatja meg.

A Moly (http://moly.hu/) könyves közösségi oldal nem véletlenül hirdeti magát a „Könyves játszótér" szlogennel. A tagok unatkozás helyett három apró játékkal tehetik próbára emlékezőtehetségüket vagy megérzőképességüket: az *Összekevert betűk* egy véletlenszerűen kiválasztott könyv címének alkotóelemeit keveri össze, majd adja fel feladványként; a *Rejtőzködő borítók* egy szintén találomra kiválasztott könyv borítóját mutatja meg úgy, hogy a kép pontjai közül csak minden ötödik sor látszódik – ennyiből kell kitalálni három lehetőség közül a helyes könyvet; az *Ízlések és molyolók* az adott tag ismerősei közül választ, majd az ő egyik olvasmányáról kell megtippelni, hogy milyen értékelést kapott.

A Moly legnépszerűbb játéka A Nagy Könyv nyomdokain haladó Könyvpárbaj (http://konyvparbaj.hu/). Ellentétben az ismert előddel nem kedvenceket tartalmazó listát kell készíteni, hanem csupán két könyv közül kell kiválasztani a jobbat. Az egyszerű döntésekből azután a nagy számok törvénye miatt igazi népszerűségi toplista születik, amely jelenleg csaknem félmillió (!) párbaj eredményéből áll össze.

A másik magyar könyves közösségi oldal, a Könyvkolónia (http://konyvkolonia.hu/) a felhasználói aktivitásból csinált nemrég játékot: a tagok minden egyes oldalon végzett cselekvésért – kritikákért, hozzászólásokért vagy az adatbázis bővítéséért – pontokat kapnak, amelyek állandó versenypályává alakítják át a „kolonizációt". A projekt működtetői az ezer pontot elsőként elért tagjukat már meg is lepték egy ajándékkönyvcsomaggal, vélhetően még nagyobb kedvet csinálva ezzel az oldal aktív használatához. A Könyvkolónia blogja ráadásul a legtöbb érdekes és különc könyvekkel kapcsolatos témáról is beszámol, így annak olvasgatása is igen szórakoztató.

Azok, akik a játék helyett inkább olvasási tippeket keresnek az interneten, a fenti oldalakon kívül még számos kellemes helyre bukkanhatnak. A Könyvesblog (http://konyves.blog.hu/) júliusban ünnepelte második születésnapját. A *Valuska László* által vezetett oldal ez alatt a két év alatt elismert oldallá nőtte ki magát irodalmi körökben, így most már nemcsak recenziókat közöl, hanem megjelenés előtt álló kötetekből is hoz le részleteket.

Komoly ajánlógyűjteménnyel rendelkezik az Olvasónapló (http://www.olvasonaplo.hu/konyvajanlok/), amelyik a különböző könyves blogokban írt bemutatókat gyűjti egy helyre, és ezzel leginkább a Miner könyves keresőjéhez hasonlít (http://konyvek.miner.hu/).

Szintén recenziókat gyűjt egy helyre az Online Book Club (http://okk.freeblog.hu/), amelyet a csatlakozott blogolók töltenek fel – többnyire saját webnaplóik tartalmával.

Nem tudni, mikor jön el a csak digitális formában terjesztett könyvek ideje, és ez mennyiben fogja megváltoztatni a könyvekkel kapcsolatos viszonyunkat, de vélhetően a Gutenberg-galaxis ma élő rajongói továbbviszik, továbbörökítik azt a szellemiséget, amely a mai világháló könyves kuckóit jellemzi. Az olvasáson túl érdemes könyvszerető emberekkel közösséget alkotni, ehhez pedig a legjobb kiindulási pontokat megadtuk.

■ Nagy Bence

BÉRES 20 éve az egészséges emberért

Védje magát!

Ma már nem kérdéses, hogy világméretű járvány közeledik. A sertésinfluenza következtében ezrek betegedtek meg világszerte. Most még nem lehet megmondani, mi várható a következő néhány évben, mennyire lesznek hatásosak a kikísérletezett vakcinák. Épp ezért elsődleges, hogy magunk készítsük fel immunrendszerünket a hatásos védekezésre, hogy önmaga váljon elég erőssé ahhoz, hogy legyőzze a fertőzést.

Ha gyengül a pajzs

Vannak olyan helyzetek, amikor természetes védelmi rendszerünk meggyengül. Ilyen például bizonyos gyógyszerek szedése (szteroidok, kemoterápiás szerek, fájdalomcsillapítók, antibiotikumok), valamint egyes betegségek, például cukorbetegség, daganatos megbetegedések, leukémia.

De előidézheti ezt az állapotot a terhesség vagy idős kor is. Ez utóbbira azért is oda kell figyelnünk, mert köztudomású, hogy például az influenza és más fertőző betegségek szempontjából az idősek különösen veszélyeztetettek. Számukra sokszor nehezebb és hosszabb ideig tart visszatérni a munkához és a család körüli teendők ellátásához a betegség után.

Ezekben a helyzetekben különösen fontos immunrendszerünk támogatása. De hogyan tehetjük ezt meg?

Sosem árt egy kis támogatás

Nem is gondolnánk, hogy mi magunk mennyit tehetünk azért, hogy immunrendszerünk kiegyensúlyozottan működjön. A modern kor emberére sajnos jellemző a vitamin-, ásványianyag- és nyomelemhiány, hiszen többnyire rendszertelenül étkezünk, kevés gyümölcsöt, zöldséget, tejterméket fogyasztunk, különböző élvezeti szereket (alkohol, dohányzás) használunk, és nem utolsósorban mindenki életében sokkal több a stressz is.

Az immunrendszer erősítése az egyik legfontosabb lépés az egészség felé. Érdemes megfogadni az alábbi tanácsokat!

- Táplálkozásunk során ügyeljünk az étrendünkre!
- Legyen megfelelő a vitamin-, ásványianyag- és nyomelembevitel!
- Kerüljük a magas cukortartalmú, rostszegény élelmiszereket!
- Tanácsos az élvezeti szerek, így az alkoholfogyasztás és a dohányzás elhagyása!
- Lehetőség szerint törekedjünk a stressz kivédésére!
- Testmozgás mindenek felett! Nemcsak az egészséges táplálkozással, hanem mozgással is erősíthetjük szervezetünket. Ez lehet sport, de akár egy kellemes séta, kocogás, sőt tánc is.

A megfelelő, kiegyensúlyozott étrend mellett immunrendszerünk támogatásában segítséget nyújt a **Béres Csepp**, mely olyan arányban tartalmaz ásványi anyagokat és nyomelemeket, ahogy azt a szervezet igényli. Napi 2×20 **Béres Csepp** és a felszívódásához nélkülözhetetlen C-vitamin szedésével könnyebben kivédheti a betegségek támadásait!

A Béres Csepp vény nélkül kapható roboráló gyógyszer.
A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót,
vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét.

BCS0909PR

EVÉL&LEVÉL

Imakérés

Érdeklődéssel olvastam *Az unalmas prédikáció* című írást és az arra reagáló hozzászólásokat is. De, kedves testvérek, hol marad Krisztus? Miért nem esett több szó az imádkozásról?

A lelkész az emberré lett Isten szeretetét sugározza környezetébe – mint hívő ezt várom tőle. Győzzön meg arról, hogy „Isten világában csak egy csalódás érhet: mérhetetlenül többet nyerünk, mint amennyit ígért vagy vártunk" (idézet *Ravasz Lászlótól*). Ezt azonban csak akkor tudja megtenni, ha nem lankad törekvése, hogy hordozza Krisztust.

Nekem meg az istentiszteletre készülvén arra kell törekednem, hogy megtisztított szívvel hallgassam az igét. Az igét, Isten szavát!

Mindannyiunknak arra kell(ene) törekednünk, ha keresztényeknek valljuk magunkat, hogy az imádkozás váljon mesterségünkké. Lelkészeinknek ebben is példát kell mutatniuk – Lélek sugallta imáikkal keretezve a Szentlélek sugallta prédikációt. Ha Krisztus jelen van templomainkban, kápolnáinkban, akkor meg fog újulni a Magyarországi Evangélikus Egyház.

Ezért imádkozzunk egy akarattal! A „technikai részleteket" bízzuk Isten vezetésére, mindenben hagyatkozzunk őrá!

Schmidt Józsefné *(Pécs)*

Végzetes hálaima

Imái meghallgatásáért hálálkodó imádkozása okozta egy katolikus hívő halálát Ausztriában: agyonnyomta a ráboruló oltárkő.

A negyvenöt éves férfi beszorult egy liftbe, és megmeneküléséért imádkozni kezdett. Szinte azonnal ki is szabadították, ő pedig úgy vélte, imái találtak meghallgatásra, ezért azonnal a bécsi Weinhaus templomba sietett hálaimát mondani. Az oltár előtt térdepelt, amikor a négymázsás ősi kőtömb rázuhant. Azonnal meghalt. Holttestére csak másnap találtak rá misére igyekvő hívők. Unokatestvére addigra már bejelentette a rendőrségnek a férfi eltűnését.

A rendőrség nyomozása szerint a mélyen vallásos férfi magához ölelte az oltárkövet tartó egyik pillért, az kilazult, emiatt történt a baleset. A pilléren rajta voltak az ujjlenyomatai – adta hírül a múlt héten az Ananova brit hírügynökség.

MTI

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Körtés rétes

FOTÓ: BODA ZSUZSA

Hozzávalók: *45 dkg körte, 2 evőkanál mazsola, 2 evőkanál cukor, csipetnyi őrölt fahéj, 1/2 citrom leve, 3 evőkanál körtepálinka vagy rum, 15 dkg kalács, 1 csomag 2 lapos réteslap, a lapok megkenéséhez olvasztott margarin, a tetejére porcukor*

Elkészítés: A körtéket meghámozzuk, apró darabokra vágjuk. A mazsolát megmossuk és lecsöpögtetjük. A körtedarabokat és a mazsolát a cukorral, a fahéjjal, a citromlével és a körtepálinkával/rummal összekeverjük. Körülbelül fél órán át érlelődni hagyjuk. Ezután a kalácsot apró kockákra vágjuk és szintén belekeverjük. A sütőt közepes hőmérsékletűre előmelegítjük. Az egyik réteslapot enyhén nedves konyharuhára fektetjük, olvasztott vajjal megkenegetjük, és egy másik lapot ráborítunk. A körtés töltelék felét a harmadán elsimítjuk, a szabadon maradt tésztát az olvasztott margarinnal még egyszer megkenjük. A rétest a konyharuha segítségével óvatosan feltekerjük, és egy kivajazott vagy sütőpapírral bélelt tepsibe csúsztatjuk. A maradék réteslapokkal és töltelékkel ugyanígy járunk el, majd a tekercseket még egyszer olvasztott vajjal megkenjük, és forró sütőbe tolva körülbelül 30 perc alatt ropogósra sütjük. A sütőből kivéve olvasztott vajjal újra átkenjük, majd 5-10 percig állni hagyjuk, és szeleteljük.

HIRDETÉS

Több szem többet lát

Hitoktatói konferencia a Parakletos Könyvesház szervezésében
Debrecen, 2009. október 2–3.

Bemutató, tapasztalatcsere és műhelymunka *Evert Kuijt 365 bibliai történet gyermekeknek és tanítóknak* című bibliai feladattárához kapcsolódva, mely hasznos lehet azoknak is, akik már ismerik és használják a feladattárat, s azoknak is, akik most szeretnének megismerkedni vele.

A konferenciához kapcsolódva pályázatot írunk ki *Én így használom a 365 bibliai történetet* címmel.

A konferenciára megjelenik a teljes Bibliát feldolgozó 365 bibliai történet feladattárának DVD-változata is! A DVD megvásárolható a konferencián, könyvvásárainkon, vagy megrendelhető 3900 Ft-ért + postaköltség.

Tel.: 76/463-106 (Parakletos Könyvesház), 20/552-5673 (Damásdi Dénesné). E-mail: parakletos@parakletos.hu.
Honlap: *www.parakletos.hu.*

Magyarországi Evangélikus Egyház
Honlap: www.evangelikus.hu

HÍREK, HIRDETÉSEK

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület szeptember 21-én, hétfőn du. fél 6-kor tartja első őszi összejövetelét a Budapest VIII., Üllői út 24. alatti utcai teremben. Szeretettel hívunk minden érdeklődőt *Szkaliczki Tibor* beszámolójára, melyben három hónapos önkéntes munkájáról beszél, és felkészülünk az országos találkozóra.

A vasasi evangélikus gyülekezet templomát 1959 őszén, kilencévi munka után szentelték fel. Szeretettel hívunk mindenkit, akinek kedves ez a kis istenháza, az ötvenedik évforduló alkalmából szeptember 26-án 15 órakor tartandó hálaadó istentiszteletre. Az ünnepen igét hirdet *Missura Tibor* nyugalmazott esperes, volt vasasi lelkész, *Szabó Vilmos Béla,* a Tolna-Baranyai Egyházmegye esperese és a régebben Vasason szolgáló lelkészek.

A Maglódi Evangélikus Egyházközség tisztelettel és szeretettel meghívja határozott időre megválasztott lelkészének, *Németh Mihálynak* a beiktatására szeptember 26-án, szombaton 15 órára. Az ünnepi istentisztelet és közgyűlés keretében az iktatást *Krámer György* esperes végzi az evangélikus templomban (Sugár út 70.).

A presbitérium

Az Óbudai Evangélikus Egyházközség szeretettel meghívja anyaegyházzá válásának századik évfordulója alkalmából október 4-én délelőtt 10 órakor tartandó ünnepi istentiszteletére mindazokat, akik kötődnek az óbudai gyülekezethez.

A gyülekezet elnöksége

APRÓHIRDETÉS

Székesfehérváron, Szedreskertben, főiskolához közel zöldövezeti, első emeleti, bútorozott, modern lakás alacsony rezsivel kiadó. 20/824-6541.

Tatabánya belvárosában (a főiskolától öt percre) másfél szobás, felújított, első emeleti, távfűtéses lakás megbízható albérlőknek kiadó. Érdeklődni a 20/824-2018 egyházi flottás telefonszámon lehet.

Társkeresés keresztény diplomásoknak. Tel: 30/254-0414 (kedd de.)

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 26 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból szeptember 20-ától szeptember 27-éig

VASÁRNAP

22.20 / Duna Tv
Négy éjszaka Annával (lengyel–francia filmdráma, 2008) (100')
Leon egy kisvárosi kórház hulladékégetőjében dolgozik. Szenvedélyesen beleszeret az egyik ápolónőbe, Annába. Először csak az ablakon át figyeli, de aztán éjjelente belopódzik a szobájába. Csak nézi alvás közben, virágot visz neki. A rendőrség is felfigyel rá, és őrizetbe veszi, pedig Leon csak Anna közelében akar lenni.

HÉTFŐ

7.55 / Duna Tv
Magyarország kincsei: templomok
A hajdúdorogi görög katolikus püspöki székesegyház
10.00 / Bartók Rádió
Hang-fogó
Bach: 196. kantáta – Der Herr denket an uns
11.00 / PAX
Kerékpártúra egyháztörténeti utakon (útifilm) (26')
Határőrség
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Az evangélikus egyház félórája
18.00 / Bartók rádió
Haydn billentyűs muzsikája
Kemenes András zongorázik
20.55 / Duna Tv
Angyali üdvözlet (magyar játékfilm, 1893) (95')

KEDD

8.30 / Duna Tv
Isten kezében
Evangélikus presbiterek országos találkozója
13.31 / Bartók rádió
Anneke Boeke furulyázik, Igor Davidovics gitározik és theorbán játszik
14.35 / Kossuth rádió
Tér-idő. „A végtelen szenvedés monumentuma”
15.45 / Duna Tv
Városok, történetek (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2009) Gyula
19.40 / Kossuth rádió
Weöres Sándor megzenésített versei
Előadja: Szalóki Ági
21.00 / Duna Tv
Az emigráns – Minden másképp van (magyar játékfilm, 2007) (107')

SZERDA

7.50 / Duna Tv
Léptünk koppan ódon köveken (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2008)
A Dohány utcai zsinagóga
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
A református egyház félórája
14.30 / m2
Koldus Napóleon (magyar tévéfilm, 1985) (23')
19.35 / Bartók rádió
Szabadi 50. Szabadi Vilmos (hegedű) és a Pannon Filharmonikusok hangversenye
21.30 / Duna Tv
Kínai odisszea 2002 (hongkongi-kínai játékfilm, 2002) (105')
23.00 / Bartók rádió
Éjszakai dzsesszklub
Magyar hanglemezújdonságok

CSÜTÖRTÖK

5.20 / m1
Hajnali gondolatok
12.40 / PAX
A kenyérben a lelkünk is benne van... *(magyar dokumentumfilm, 2005)* (19')
14.35 / Kossuth rádió
Tér-idő
A mese bűvöletében
14.00 / Bartók rádió
A hét zeneszerzője: Antonín Dvorák
Amerika
19.40 / Kossuth rádió
Részletek Sebestyén Márta és a Muzsikás együttes Bartók-albumáról
22.20 / m1
A Robert Wraight-sztori (kanadai tévéfilm, 2003) (88')
23.30 / Bartók rádió
Ars nova
Arvo Pärt: Berlini mise

PÉNTEK

13.05 / Bartók rádió
XII. budapesti nemzetközi kórusverseny 2009
Nyitó hangverseny
13.30 / Kossuth rádió
Az Úr közel!
A baptista egyház félórája
14.05 / Kossuth rádió
Arcvonások
Mikóczy Zoltán, Overdose tulajdonosa
18.30 / PAX
Sarepta (dokumentumfilm)
21.35 / Duna Tv
A sógorom (olasz játékfilm, 2003) (87')
23.00 / Bartók rádió
Ars nova
Szokolay Sándor: Tabernákulum – ciklus vegyeskarra Pilinszky János verseire

SZOMBAT

12.05 / Duna Tv
Isten kezében (26')
13.39 / Bartók rádió
500 éve született Kálvin János
Sweelinck: 90 zsoltár; Laudae Dominum; Ton de Leeuw: Ima Daan Manneke: 121. zsoltár
15.40 / Duna Tv
44. Savaria nemzetközi táncverseny – Tíztánc Európa-bajnokság
17.00 / Bartók rádió
Klasszikus és jazz
Szentpáli Roland tubahangversenye
23.00 / m1
Retúr (magyar film, 1996) (112')
24.00 / Bartók rádió
Ars acustica
Jeruzsálem – az égi és a földi béke városa

VASÁRNAP

10.00 / m1
Evangélikus magazin
10.25 / m1
Evangélikus ifjúsági műsor
11.00 / m1
Evangélikus istentisztelet
13.04 / Kossuth rádió
Népzene határok nélkül
15.05 / Bartók rádió
Jubilate Deo
Évszázadok egyházi muzsikája
17.45 / Duna Tv
Arcélek
Jakubinyi György római katolikus érsek, Gyulafehérvár
20.00 / m1
Májusi zápor (magyar tévéjáték) (52')
21.00 / Duna Tv
Kis Moszkva (lengyel játékfilm, 2008) (114')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Isten igéje terjedt, és nagyon megnövekedett a tanítványok száma Jeruzsálemben. ApCsel 6,7 (Zsolt 51,20; Mt 6,25–34; 1Pt 5,5–11; Zsolt 20) Bontsuk ketté a mondatot. Mi többnyire a mondat második felét hiányoljuk közösségeinkben, és emiatt panaszkodunk. Hol vannak a fiatalok, miért vagyunk kevesen a templomban? Milyen gonosz is ez a világ, és mennyi szörnyűség történik nap mint nap! A gyógyszer a mondat első felében van: *„Isten igéje terjedt.”* Ennek lesz következménye a tanítványság. A szomorú diagnózis emlegetése helyett induljunk el a gyógyító szolgálatra, mert a gyógyszert Urunk ránk bízta. Mondd el fiaidnak – olvassuk Mózes könyvében. Mondd el fiaidnak és azoknak, akiket rád bíz az Úr. – Uram, add, hogy észrevegyem, akiket rám bíztál!

Hétfő
János így válaszolt: „Én ugyan vízzel keresztellek titeket, de eljön az, aki erősebb nálam, és én még arra sem vagyok méltó, hogy saruja szíját megoldjam: Ő majd Szentlélekkel és tűzzel keresztel titeket.” Lk 3,16 (Ézs 62,11; Fil 4,8–14; Lk 12,35–48) A keresztelés eredeti görög szavának jelentése „bemerítés, bemerülés”. Új élet nincs Szentlélek nélkül. Bele kell merülni az új élet vizébe, és magunkba kell szívni – mint a szivacsnak a vizet – az új életet teremtő Szentlelket. Ez áttüzesít, fel-Lelkesít a szolgálatra, és közben kiégeti belőlünk a salakot, ahogyan a tűz kiégeti a vasból a salakot, és acéllá változtatja. – Uram, merítsd be Lelkedbe az életemet, és égesd ki belőlem a salakot, acélozz meg engem!

Kedd
Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem. Fil 4,13 (Zsolt 74,12; 1Tim 6,(3–5)6–11a; Lk 12,49–53) Sokan már úgy ébrednek, hogy fáradtak. Halálos fáradtság munkálkodik már a fiatalokban is. Nincs erő, ezért kell a sok kávé, az energiaital, és ha az sem segít, akkor az erőtlenség érzését csillapító alkohol vagy egyéb mámor és kábulat. Az életerő Krisztusban van és tőle jön. Nincs más forrás. Ami viszont tőle jön, az mindenre elég. Elég a csalódás, a katasztrófa ellen, elég még a halál ellen is. – Uram, adj nekem erőt, mely tőled és belőled fakad!

Szerda
Mi pedig megmaradunk az imádkozás és az ige szolgálata mellett. ApCsel 6,4 (Ézs 41,10a; ApCsel 27,33–44; Lk 12,54–59) Minden ember boldog akar lenni – mondja egy régi sláger szövege. Mégis milyen kevesen mondják boldognak magukat. Mi boldogulni akarunk ahelyett, hogy boldoggá tennénk másokat. A boldogságot adni tudjuk, de elvenni nem. A boldogságot kapni tudjuk, de kierőszakolni nem. Az csak a másokért megélt élet útján jön felénk. Ezért ne felejtsük imádságban hordozni egymást és Isten gyógyító szavát szólni ott, ahol szükség van rá. – Uram, köszönöm, hogy ma is szolgálhatok neked másokon keresztül, és köszönöm az általuk nyert boldogságot!

Csütörtök
Ne álljatok bosszút önmagatokért, szeretteim, hanem adjatok helyet Isten haragjának. Róm 12,19 (Jer 11,20; Lk 10,38–42; Lk 13,1–5) Soha? Soha. Miért? Mert a bosszú édestestvére a gyilkosságnak. Ez pedig a gyilkosság fejedelmének erejéből merít, és ez a felgyülemlett gyűlölet először minket öl. Van jobb megoldás: Isten kezében hagyni az ítéletet. Több okból is jó: nem árt nekünk. Isten ismeri nemcsak az én szándékomat és gondolataimat, hanem a másikét is. Isten ítéletének célja nem a másik elvesztése, hanem megmentése, és erre mi képtelenek vagyunk. – Uram, óvj meg a bosszúállástól és a kiborulástól, helyette taníts leborulni előtted!

Péntek
Egyikük pedig, amikor látta, hogy meggyógyult, visszatért, és fennhangon dicsőítette Istent. Lk 17,15 (Zsolt 30,3; Lk 22,35–38; Lk 13,6–9) Talán ismert előttünk a régi liturgia ősi mondata: „Emeljük fel szívünket!” – mondja a lelkész. A gyülekezet válaszol rá: „Felemeljük az Úrhoz!” Bárcsak ilyen könnyű lenne szívünket felemelni az Úrhoz. Milyen sok hálaadó imádság hangzana akkor a világon. Ilyen magasságokba csak Isten tud emelni minket a Lélek szárnyain. Ezért fontos az Istent dicsőítő ének és az őt magasztaló imádság. Ekkor döbbenek rá Isten nagyságára. És mint ahogy a madár a szél áramlatát kihasználva egyre magasabbra emelkedik, ugyanígy emeli magasba a hívő embert a dicsőítő ének és imádság. – Uram, magasztalom nagyságodat és értem lehajló szeretetedet!

Szombat
Az Úr mellém állt, és megerősített, hogy elvégezzem az ige hirdetését. 2Tim 4,17 (1Sám 7,12; Lk 6,20–26; Lk 13,10–17) Valamikor szokás volt, hogy dobszó és díszes kíséret mellett közhírré tették a fontos eseményeket. Ma kormányszóvivő teszi ugyanezt, vagy az elnök jelenti be a médián keresztül a mindenkire kiható nyilatkozatot. A páli „igehirdetés” szó mögött is ez áll: kihirdetik, hogy ki a győztes. Jézus Krisztus Úr, vagyis eldőlt a küzdelem. E világ fejedelme, a sátán végérvényesen veszített, és megy alattvalóival, e világ fiaival a nekik elkészített örök ítéletre, a kárhozatra. A világ igazi Ura megérkezik, hozva magával az örök életet megváltottai részére. – Uram, hálás vagyok szeretetedért, hogy kegyelmedből veled tölthetem az örökkévalóságot!

■ Sándor Frigyes

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők**: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kőháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás**: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 209322